

Znormalizowane warunki w niemieckim handlu zbożem

Nowelizacja opracowana przez
niemieckie giełdy zbożowe i produktowe
ważna dla wszystkich transakcji
dokonanych od dnia 1 kwietnia 2007.

W razie wątpliwości wiążąca jest oryginalna wersja niemiecka.

Spis treści

Przedmowa	7
I. Wprowadzenie	9
II. Sąd polubowny	9
§1 Sąd polubowny.....	9
III. Umowa	10
§2 Pismo potwierdzające.....	10
§3 Spór o zawarcie umowy.....	10
§4 Przyłączenie.....	11
§5 Przejęcie umowy.....	11
IV. Terminy realizacji umów o dostawę	11
§6 Dostawa i odbiór.....	11
§7 Dyspozycja załadunku.....	12
§8 Dostawa w wagonie kolejowym.....	13
§9 Dostawa pojazdem drogowym.....	13
§10 Dostawa pojazdem wodnym.....	14
V. Terminy realizacji umów dostawy z odbiorem lub na żądanie	14
§11 Odbiór lub żądanie dostawy.....	14
§12 Zgłoszenie żądania dostawy.....	14
§13 Towar w magazynie.....	15
VI. Ogólne przepisy dotyczące powyższych rodzajów umów	15
§14 Miejsce wypełnienia dostawy.....	15
§15 Fracht i ryzyko transportu.....	15
§16 Czas wypełnienia zobowiązania.....	15
§17 Parytet przy załadunku wagonu lub pojazdu drogowego.....	16
VII. Niewypełnienie zobowiązania	16
§18 Dodatkowy termin.....	16
§19 Prawa w przypadku niewypełnienia zobowiązania.....	17
§20 Przeszkody w wypełnieniu umowy.....	18
VIII. Koszty specjalne w związku ze zdarzeniami nieprzewidywalnymi	19
§21 Koszty specjalne.....	19
§22 Normalny stan wód jako baza umowy.....	19
IX. Wypełnienie umowy pod względem ilości	20
§23 Ciężar.....	20
§24 Częściowe wypełnienie umowy.....	20
§25 Tolerancja ilościowa.....	20

X.	Wypełnienie umowy pod względem jakości.....	21
	§26 Jakość i właściwości (kondycja).....	21
	§27 Towar według wzoru.....	21
	§28 Kupno z zastrzeżeniem zbadania, zatwierdzenia wzoru lub z dostawą próbną.....	21
	§29 Towar określonego obszaru producenta, roku zbioru lub gatunku zboża.....	22
	§30 Produkt lub marka.....	22
XI.	Wady jakościowe.....	22
	§31 Odchylenia od specjalnie uzgodnionych cech jakościowych.....	22
	§32 Niepożądane/zakazane substancje oraz zanieczyszczenia.....	22
	§33 Ciężar właściwy.....	22
	§34 Pobieranie próbek.....	23
	§35 Analiza, dodatkowa analiza.....	23
	§36 Reklamacja.....	24
	§37 Dochodzenie roszczeń w przypadku spadku kondycji i jakości.....	24
XII.	Płatność.....	26
	§38 Miejsce wykonania płatności.....	26
	§39 Płatność.....	26
	§40 Zwłoka w płatności.....	26
	§41 Wstrzymanie płatności.....	27
	§42 Zastrzeżenie prawa własności.....	27
XIII.	Postanowienia ogólne.....	29
	§43 Klauzula Circle.....	29
	§44 Stosowane prawo.....	29
	§45 Dni handlowe.....	29
	§46 Zawiadomienia.....	30
	§47 Prowizja.....	30
	§48 Pozostałe roszczenia płatnicze.....	30
	§49 Wygaśnięcie roszczeń z tytułu umowy i przedawnienie.....	30
XIV.	Postanowienia specjalne dla transakcji CIF.....	31
	§50 Informacje ogólne.....	31
	§51 Definicja transakcji CIF.....	31
	§52 Czas wypełnienia zobowiązania.....	31
	§53 Miejsce przeznaczenia.....	32
	§54 Pojazdy.....	32
	§55 Tolerancja ilościowa.....	32
	§56 Ładunki częściowe.....	33
	§57 Łączny załadunek.....	33
	§58 Zgłoszenie załadunku.....	33
	§59 Płatność za okazaniem dokumentów.....	34
	§60 Ubezpieczenie.....	35
	§61 Awarja.....	35

§62 Rozładunek.....	36
§63 Wyznaczanie ciężaru i pobieranie próbek	36
XV. Postanowienia specjalne dla transakcji FOB	36
§64 Informacje ogólne	36
§65 Definicja transakcji FOB	37
§66 Tolerancja ilościowa	37
§67 Określenie portu/placu załadunku.....	37
§68 Pojazdy	38
§69 Nominowanie statku	38
§70 Terminy wypełnienia zobowiązania	38
§71 Terminy wypełnienia dostawy do pojazdu wzdłuż burty statku	39
§72 Ważenie.....	39
§73 Ubezpieczenie	39
§74 Pobieranie próbek.....	39
§75 Odmowa przejęcia	40
§76 Roszczenia w przypadku spadku jakości/kondycji towaru	40
Załącznik I	
Wytyczne w sprawie realizowania transakcji zastępczych i ustalania cen	
A. Transakcje zastępcze (sprzedaż w przypadku zwłoki w odbiorze świadczenia, kupno zastępcze).....	41
B. Ustalanie cen.....	42
C. Prowizja za transakcje zastępcze i opłaty za ustalanie cen	42
Załącznik II	
Postanowienia w sprawie pobierania próbek zbóż i pasz.....	43
Załącznik III	
Pobieranie próbek i wykonywanie analiz materiału siewnego roślin oleistych	45

Przedmowa

Grupa robocza niemieckich giełd zbożowych i produktowych przedkłada zainteresowanemu środowiskom gospodarczym nowelizację tradycyjnych „Znormalizowanych warunków w niemieckim handlu zbożem”. Uwzględnia ona najnowszą sytuację w ustawodawstwie i orzecznictwie oraz jako nowość zawiera wspólny rozdział poświęcony pobieraniu próbek produktów zbożowych i paszowych. Znormalizowane warunki stosuje się w gospodarce rolnej od około 90 lat. Mając nadzieję, że nowe warunki spełnią wymagania handlu rolnego, giełdy dziękują za wsparcie wszystkim, którzy uczestniczyli w ich opracowaniu.

1 kwietnia 2007

Grupa robocza niemieckich giełd
zbożowych i produktowych

I. Wprowadzenie

Niemieckie giełdy zbożowe i produktowe (giełdy towarowe lub stowarzyszenia giełdowe) po konsultacji z zainteresowanymi środowiskami gospodarczymi ustanawiają następujące „Znormalizowane warunki w niemieckim handlu zbożem” w nawiązaniu do wersji z 1 sierpnia 1977 oraz do zmian z 1 sierpnia 1980, 1 sierpnia 1985, 1 sierpnia 1995, 1 lipca 2005 i 1 kwietnia 2007. Zakres ich zastosowania obejmuje:

- a) transakcje dotyczące wyrobów rolnych i pozyskiwanych z nich produktów,
- b) transakcje dotyczące pasz i nawozów,
- c) transakcje związane z opakowaniem, transportem, ubezpieczeniem i składowaniem wyżej wymienionych towarów oraz
- d) transakcje komisowe i transakcje pośrednictwa.

Nowelizacja obowiązuje dla wszystkich transakcji zrealizowanych od dnia 1 kwietnia 2007.

II. Sąd polubowny

§1

Sąd polubowny

1. Wszelkie spory, które powstają z tytułu transakcji wymienionych we wstępie oraz z dalszych porozumień zawartych w związku z nimi, są rozstrzygane przez sąd polubowny ustanowiony przy jednej z niemieckich giełd zbożowych i produktowych (przy giełdzie towarowej lub stowarzyszeniu giełd) – z wyłączeniem drogi prawnej przed sądami powszechnymi.
2. Dla wierzyciela zastrzega się prawo dochodzenia przed sądami powszechnymi wierzytelności z tytułu weksli lub czeków oraz wierzytelności, wobec których do dnia wniesienia powództwa nie podniesiono żadnego zarzutu.
3. Właściwy jest sąd polubowny, który został uzgodniony przez strony. Jeżeli nie zawarto takiego porozumienia, obowiązują poniższe zasady:
 - a) jeżeli strony należą do tej samej giełdy zbożowej i produktowej (giełdy towarowej lub stowarzyszenia giełd), właściwy jest sąd polubowny przy tej instytucji;
 - b) jeżeli strony należą do kilku giełd zbożowych i produktowych (giełd towarowych lub stowarzyszeń giełd), sprzedający ma prawo wybrać sąd polubowny przy jednej z tych instytucji;
 - c) we wszystkich pozostałych przypadkach sprzedającemu przysługuje prawo wybrania sądu polubownego przy jednej z giełd zbożowych i produktowych (giełd towarowych lub stowarzyszeń giełd).

Jeżeli sprzedający w terminie trzech dni handlowych po otrzymaniu żądania kupującego nie określi sądu polubownego w sposób zgodny z ust. 3 b) lub c), pra-

wo określenia sądu polubownego przechodzi na kupującego. Jeżeli kupujący nie wykona tego prawa w terminie trzech dni handlowych, następuje powrót do stanu poprzedniego.

4. Postępowanie polubowne regulują postanowienia regulaminu właściwego sądu polubownego w wersji obowiązującej w dniu wniesienia powództwa.
5. Powyższe postanowienia stosuje się odpowiednio w przypadku sporów między pośrednikami oraz między pośrednikami a stronami umowy.

III. Umowa

§2

Pismo potwierdzające

1. Jeżeli następuje wymiana not maklerskich lub pism potwierdzających lub jeżeli noty maklerskie lub pisma potwierdzające zostają wydane jednej ze stron lub pośrednikowi, wówczas ich treść jest miarodajna dla stosunków umownych. Wszystkie wcześniejsze porozumienia zostają tym samym unieważnione. Noty maklerskie i pisma potwierdzające, wobec których nie zostanie niezwłocznie zgłoszony pisemny sprzeciw, są traktowane jako zatwierdzone.
2. Jeżeli wydawane są noty maklerskie i/lub pisma potwierdzające, miarodajne jest pismo potwierdzające sprzedającego, wobec którego nie wniesiono sprzeciwu. Jeżeli wystawiane jest tylko jedno pismo potwierdzające kupującego i jedna nota maklerska, obowiązuje pismo potwierdzające kupującego, wobec którego nie wniesiono sprzeciwu.
3. Jeżeli w późniejszym terminie zawierane są również ustne porozumienia, mają one moc obowiązującą tylko w przypadku, gdy zostaną niezwłocznie pisemnie potwierdzone przez co najmniej jedną stronę. Jeżeli wobec takich pism nie zostanie niezwłocznie zgłoszony pisemny sprzeciw, przyjmuje się, że są one zaakceptowane.

§3

Spór o zawarcie umowy

Jeżeli dojdzie do sporu odnośnie zawarcia umowy, wówczas ten, kto twierdzi, że umowa została zawarta, jest zobowiązany niezwłocznie, w formie dalekopisowej (§46) wyznaczyć termin akceptacji, wynoszący jeden dzień handlowy. Odpowiedź musi nastąpić w formie dalekopisowej. Po bezskutecznym upływie terminu akceptacji ten, kto twierdzi, że umowa została zawarta, może dochodzić odszkodowania zgod-
nie z §19.

§4 Przyłączenie

1. Jeżeli w momencie zawierania umowy strony uzgodnią przyłączenie znormalizowanych warunków do określonego standardowego kontraktu kupna lub inne standardowe warunki lub jeżeli strony stosują równoznaczne sformułowania, wówczas moc obowiązującą mają warunki standardowego kontraktu kupna lub inne standardowe warunki dodatkowo obok warunków znormalizowanych, o ile znormalizowane warunki nie zawierają regulacji, a warunki standardowego kontraktu kupna lub inne standardowe warunki mają odpowiednie zastosowanie.
2. Przypadki sporne rozstrzyga sąd polubowny właściwy według postanowień znormalizowanych warunków.

§5 Przejęcie umowy

1. Umowa może zostać przejęta przez osobę trzecią ze skutkiem wobec drugiej strony umowy tylko za jej pisemną zgodą.
2. Wierzytelności pieniężne mogą być cedowane bez zgody drugiej strony umowy.

IV. Terminy realizacji umów o dostawę

§6 Dostawa i odbiór

1. Dostawa następuje w ustalonym terminie dostawy według wyboru sprzedającego. Obowiązek dostawy i odbioru istnieje w przypadku umów zawierających określenie:
 - a) „Dostawa natychmiastowa”: w ciągu trzech dni handlowych od daty zawarcia umowy;
 - b) „Dostawa szybka”: w ciągu siedmiu dni handlowych od daty zawarcia umowy;
 - c) „Dostawa na początku miesiąca”: od 1 do 10 dnia danego miesiąca;
 - d) „Dostawa w połowie miesiąca”: od 11 do 20 dnia danego miesiąca;
 - e) „Dostawa na koniec miesiąca”: od 21 dnia do końca danego miesiąca;
 - f) „Dostawa w pierwszej połowie miesiąca”: od 1 do 15 dnia danego miesiąca;
 - g) „Dostawa w drugiej połowie miesiąca”: od 16 dnia do końca danego miesiąca;
 - h) „Dostawa w ciągu określonego miesiąca”: w ciągu miesiąca;
 - i) „Dostawa w terminie dwóch miesięcy”: w dowolnym momencie w okresie dwóch miesięcy;
 - k) „Dostawa na więcej niż jeden miesiąc”, np. styczeń/maj: w ciągu każdego miesiąca, w miesięcznych, w przybliżeniu równych ilościach częściowych;

- l) „Dostawa sukcesywna”: w ciągu określonego czasu w przybliżeniu równych ilościach częściowych.
2. Powyższe regulacje nie naruszają możliwości uzgodnienia innych terminów dostaw.
 3. Jeżeli ostatni dzień terminu dostawy, o którym mowa w ustępach 1 h), i) oraz k), przypada na sobotę, niedzielę lub na ustawowo ustanowiony dzień wolny od pracy, wówczas termin dostawy kończy się w poprzedzającym dniu handlowym. W przypadkach określonych w ustępach 1 c) do g) termin dostawy przedłuża się na następny dzień handlowy.
 4. Towar, który jest sprzedawany jako będący „na stanie”, „dostępny” lub na warunkach „loco”, musi rzeczywiście istnieć i być niezwłocznie gotowy do dostawy w momencie zawierania umowy.

§7

Dyspozycja załadunku

1. Kupujący ma obowiązek udzielać wykonalnych dyspozycji załadunku w przypadku umów zawierających określenie:
 - „natychmiast”: bez wezwania sprzedającego, w dniu zawarcia umowy;
 - „szybko”: bez wezwania sprzedającego, w terminie trzech dni handlowych po zawarciu umowy;
 - „Dostawa w określonym terminie” (§6 ust. 1 c) do l)): w ciągu trzech dni handlowych od daty wypłynięcia wezwania sprzedającego. Taka dostawa może nastąpić najwcześniej na trzy dni handlowe przed rozpoczęciem biegu terminu dostawy. Wcześniejsze wezwanie ma skutek dopiero na trzeci dzień handlowy przed rozpoczęciem biegu terminu dostawy.
2. Dyspozycje załadunku muszą wpłynąć do sprzedającego w terminach określonych w ustępie 1.
3. Po wypłynięciu dyspozycji załadunku sprzedający ma obowiązek zrealizować dostawę w ciągu dziesięciu dni handlowych, lecz najpóźniej w ostatnim dniu biegu terminu dostawy. Jeżeli dyspozycja załadunku wpłynie dopiero po upływie terminu wypełnienia zobowiązania, a przy tym nie wyznaczono wcześniej terminu dodatkowego, sprzedający ma obowiązek dostarczyć towar w ciągu 10 dni handlowych. Po bezskutecznym upływie tego terminu kupującemu przysługują prawa określone w §§18, 19.
4. Jeżeli w umowie przewidziano odbiór towaru za pomocą różnych środków transportu, kupującemu przysługuje prawo ich wyboru. Prawo to musi on wykonać w chwili udzielania dyspozycji załadunku.
5. Dyspozycja załadunku musi umożliwiać sprzedającemu załadowanie, wysłanie lub przekazanie towaru.
6. Kupujący ma prawo zmienić złożoną już dyspozycję załadunku. Sprzedający musi uwzględnić tę zmianę, o ile i dopóki jest jeszcze w stanie to zrobić. Powstałe w związku z tym koszty ponosi kupujący.
7. Jeżeli kupujący nie przekazuje dyspozycji załadunku w terminach przewidzianych w ust. 1, wówczas po bezskutecznym upływie odnośnego terminu dodatko-

wego (§18) sprzedającemu przysługują prawa z tytułu niewypelnienia zobowiązania, o których mowa w §19.

§8

Dostawa w wagonie kolejowym

1. Sprzedający ma obowiązek zamówić wagon na rachunek i ryzyko kupującego i dostarczyć do wagonu towar ułożony swobodnie lub strymowany.
2. Nieterminowe podstawienie wagonu przez przedsiębiorstwo kolejowe przedłuża termin dostawy o czas braku podstawionego wagonu. Sprzedający musi niezwłocznie zawiadomić kupującego o tym fakcie.
3. Sprzedający ma obowiązek przed załadunkiem skontrolować podstawione wagony i sprawdzić, czy nadają się do załadunku. Szkody, które powstaną w wyniku nieprzestrzegania tego obowiązku, sprzedający musi zrekompensować kupującemu.
4. Sprzedający ma obowiązek dostarczyć ewentualnie niezbędne deski uszczelniające i zadbać o ich prawidłowe umieszczenie i uszczelnienie. Powstałe z tego tytułu koszty ponosi strona, która opłaca fracht.
5. Sprzedający musi zlecić zamknięcie wagonów plombami.
6. Jeżeli od określonej stacji dostawa została uzgodniona według taryfy specjalnej, sprzedający ponosi koszty wyższego frachtu i narzutów do następnej stacji kolei federalnej, jeżeli w momencie zawierania umowy nie wskazał klientowi na fakt, że stacja załadunku ma specjalną taryfę. W przypadku zakupów od takiej stacji na warunkach franco fracht taki sam obowiązek spoczywa na kupującym. Ta sama zasada obowiązuje, jeżeli dostawa odbywa się z lub do bocznicy lub toru na nabrzeżu portowym i z tego powodu powstaną dodatkowe koszty.

§9

Dostawa pojazdem drogowym

1. Jeżeli w umowie dostawy zostanie uzgodniony odbiór towaru za pomocą pojazdu drogowego, nie powoduje to przekształcenia umowy w umowę dostawy na żądanie lub z odbiorem.
2. Oświadczenie, że towar ma zostać odebrany pojazdem drogowym, jest traktowane jako dyspozycja załadunku. Po wpłynięciu oświadczenia sprzedający musi niezwłocznie poinformować kupującego o miejscu załadunku. W przypadku dostawy „natychmiastowej” lub „szybkiej” (§6 ust. 1 a) oraz b)) kupujący musi odebrać towar w określonych tam terminach. We wszystkich pozostałych przypadkach (§6 ust. 1 c) do l)) kupujący ma obowiązek odebrać towar w terminie siedmiu dni handlowych od momentu wpłynięcia wezwania, w lokalnie obowiązujących godzinach załadunku.
3. Jeżeli towar nie zostanie wydany kupującemu w podanym miejscu załadunku, wówczas sprzedający musi zwrócić kupującemu wszystkie koszty powstałe z powodu niezaladowania pojazdu.

4. Określenie „pojazd drogowy” bez bliższego podania środka transportu obejmuje wszystkie pojazdy stosowane w transporcie ładunków masowych.

§10

Dostawa pojazdem wodnym

1. W przypadku sprzedaży na warunkach CIF dodatkowo obowiązują postanowienia zawarte w §§50-63.
2. W przypadku sprzedaży według warunków dostawy FOB i sprzedaży z dostawą do pojazdu wzdłuż burty statku lub do miejsca dostawy sprzedającego dodatkowo obowiązują postanowienia zawarte w §§64 ff.

V. Terminy realizacji umów dostawy z odbiorem lub na żądanie

§11

Odbiór lub żądanie dostawy

1. Jeżeli uzgodniono sprzedaż z odbiorem w ustalonym okresie, kupujący ma prawo odebrać towar w dowolnym dniu handlowym w tym okresie. Regulacje dotyczące terminów zawarte w §6 obowiązują odpowiednio.
2. Jeżeli uzgodniono sprzedaż z dostawą na żądanie w ustalonym okresie, kupujący ma prawo zażądać dostawy towaru w dowolnym dniu handlowym w tym okresie. Z chwilą wpłynięcia żądania dostawy sprzedający jest zobowiązany do natychmiastowej dostawy.
3. Kupujący musi odpowiednio wcześniej zaawizować i podstawić pojazd drogowy, żeby sprzedający mógł wydać towar w uzgodnionym terminie odbioru.
4. W przypadku odbioru dostawy według warunków FOB obowiązują postanowienia zawarte w §§64 ff.

§12

Zgłoszenie żądania dostawy

1. Zgłoszenie żądania dostawy musi umożliwiać sprzedającemu załadowanie, wystanie lub przekazanie towaru.
2. Kupujący ma prawo zmienić złożone już żądanie dostawy. Sprzedający musi uwzględnić tę zmianę, o ile i dopóki jest jeszcze w stanie to zrobić. Powstałe w związku z tym koszty ponosi kupujący.
3. Jeżeli kupujący nie zgłosi żądania dostawy w uzgodnionym okresie, wówczas po bezskutecznym upływie odnośnego terminu dodatkowego określonego w §18, sprzedającemu przysługują prawa z tytułu niewypelnienia zobowiązania, o których mowa w §19.

§13

Towar w magazynie

Jeżeli towar należy odebrać z magazynu w określonym terminie, z chwilą upływu tego terminu koszty i ryzyko przechodzą na kupującego. Po upływie tego terminu sprzedający ma prawo zlecić wzięcie i oddzielenie towaru dla klienta na jego rachunek. Jeżeli sprzedający nie skorzysta z tego prawa, miarodajny będzie ciężar ustalony w czasie późniejszego odbioru.

VI. Ogólne przepisy dotyczące powyższych rodzajów umów

§14

Miejsce wypełnienia dostawy

1. Miejscem wypełnienia dostawy jest miejsce załadunku, w którym towar trafia do pojazdu służącego do przewozu.
2. Jeżeli sprzedaż odbywa się na warunkach dostawy franco miejsce przeznaczenia, to miejsce to jest miejscem wypełnienia dostawy.

§15

Fracht i ryzyko transportu

1. Jeżeli sprzedaż odbywa się z dostawą do wagonu lub pojazdu drogowego, to miejsce odprawy jest miejscem wypełnienia dostawy. Kupujący ponosi koszty frachtu i ryzyko transportu.
2. W przypadku umów zawieranych na warunkach franco fracht, sprzedający ponosi koszty frachtu a kupujący ryzyko transportu.
3. Jeżeli sprzedaż odbywa się na warunkach dostawy franco miejsce przeznaczenia, sprzedający ponosi ryzyko transportu i koszty do tego miejsca.

§16

Czas wypełnienia zobowiązania

1. Sprzedający wypełnia terminowo zobowiązanie z chwilą przekazania towaru przewoźnikowi, a w przypadku sprzedaży na warunkach dostawy franco określone miejsce – z chwilą przekazania towaru w tym miejscu.
2. Data dokumentów transportowych traktowana jest jako dowód momentu przekazania towaru, pod warunkiem, że nie zostanie wykazana nieprawdziwość tej daty.
3. Jeżeli sprzedaż odbywa się z ustalonym terminem przybycia, wówczas miarodajnym momentem jest moment zgłoszenia przewoźnika w lokalnie przyjętych godzinach zgłoszeń. Jeżeli zgłoszenie nastąpi jeszcze przed rozpoczęciem bie-

gu terminu wypełnienia dostawy, uznaje się, że zgłoszenie zostało złożone w pierwszym dniu handlowym terminu wypełnienia dostawy. Sprzedający ponosi wszystkie dodatkowe koszty powstające z tytułu wcześniejszego zgłoszenia.

§17

Parytet przy załadunku wagonu lub pojazdu drogowego

1. Jeżeli parytet (rozliczenie frachtu lub podstawa frachtu) określonej stacji kolejowej jako stacji załadunku jest sprzedany, sprzedający ma prawo wykonać dostawę także od innej stacji niż stacja parytetowa. Ewentualne różnice we frachcie przechodzą w ciężar lub na dobro sprzedającego. Kupujący ponosi koszty frachtu od stacji parytetowej do stacji odbioru.
2. Jeżeli parytet stacji traktowanej jako stacja przeznaczenia jest sprzedany, kupujący ma prawo zadysponować dostawę towaru do stacji innej niż uzgodniona stacja parytetowa. Ewentualne różnice we frachcie przechodzą w ciężar lub na dobro kupującego. Sprzedający ponosi koszty frachtu od stacji załadunku do stacji parytetowej.
3. Powyższe ustępy stosuje się odpowiednio do załadunku na pojazdy samochodowe.

VII. Niewypełnienie zobowiązania

§18

Dodatkowy termin

1. W zwołkę popada ten, kto nie wypełni zobowiązania w uzgodnionych terminach.
2. W przypadku nieterminowego wypełnienia umowy strona niebędąca w zwołce ma prawo po upływie terminu wypełnienia zobowiązania wyznaczyć dodatkowy termin i przesłać zawiadomienie drogą dalekopisową (§46), przy czym zawiadomienie musi dotrzeć do strony będącej w zwołce w dzień handlowy do godziny 15, jeżeli dodatkowy termin ma zacząć swój bieg następnego dnia handlowego.
3. Długość terminu dodatkowego dla dostawy lub odbioru wynosi:
 - a) dwa dni handlowe, jeżeli dla terminu spełnienia uzgodniono warunek „następnym dniem”;
 - b) trzy dni handlowe, jeżeli dla terminu spełnienia uzgodniono warunek „szybko” lub termin spełnienia wynoszący poniżej jednego miesiąca;
 - c) pięć dni handlowych, jeżeli uzgodniono termin spełnienia wynoszący jeden lub więcej niż jeden miesiąc.
4. Termin dodatkowy dla płatności wynosi jeden dzień handlowy (§40 ust. 2).
5. Termin dodatkowy dla udzielenia dyspozycji załadunku lub żądania dostawy wynosi jeden dzień handlowy.

6. Jeżeli termin dodatkowy zostanie wyznaczony jeszcze przed upływem terminu wypełnienia zobowiązania, termin dodatkowy zaczyna swój bieg w pierwszym dniu handlowym po upływie terminu wypełnienia zobowiązania.
7. Zbyt krótki termin dodatkowy nie jest nieskuteczny, w takim przypadku zastosowanie mają natomiast terminy dodatkowe przewidziane w ustępach 3, 4 i 5. Zbyt długi termin dodatkowy jest skuteczny w takim wymiarze, w jakim został wyznaczony.
8. Cofnięcie lub przedłużenie terminu dodatkowego jest dopuszczalne tylko za zgodą strony umowy, która pozostaje w zwłoce.
9. Wyznaczanie terminu dodatkowego nie jest wymagane,
 - a) jeżeli sprzedawany jest towar „dostępny”, „na stanie” lub „loco” lub towar w magazynie zgodnie z §13;
 - b) jeżeli uzgodniono, że umowa ma obowiązywać lub wygasnąć w określonym dniu (transakcja o bezwzględnie obowiązującym terminie);
 - c) jeżeli druga strona umowy wyraźnie oświadczy w formie pisemnej, że nie wypełni umowy.

§19

Prawa w przypadku niewypełnienia zobowiązania

1. Po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu strona niebędąca w zwłoce ma prawo
 - a) odstąpić od umowy i/lub
 - b) dochodzić odszkodowania w miejsce świadczenia lub
 - c) składować towar w innym miejscu na rachunek strony pozostającej w zwłoce, jeżeli sprzedający poinformował o składowaniu jednocześnie z informacją o wyznaczeniu dodatkowego terminu.
2. Prawa wynikające z ustępu 1 a) oraz b) obowiązują także w przypadkach, w których nie jest wymagany dodatkowy termin, o którym mowa w §18 ust. 9.
3. W przypadku dochodzenia roszczeń odszkodowawczych sprzedający może zlecić sprzedaż w przypadku zwłoki w odbiorze świadczenia, a kupujący może zlecić kupno zastępcze na rachunek strony będącej w zwłoce, każdorazowo maklerowi, który należy do jednej z niemieckich giełd zbożowych i produktowych (giełd towarowych lub stowarzyszenia giełd). Czynność tę należy wykonać w terminie trzech dni handlowych licząc od upływu terminu dodatkowego lub od zaistnienia faktu niewypełnienia świadczenia (§18 ust. 9) zgodnie z wytycznymi zawartymi w załączniku I.
4. Odszkodowania można dochodzić także przez stwierdzenie różnicy między ceną umowną a ceną dnia (ustalenie ceny). Ustalenie ceny odbywa się zgodnie z wytycznymi zawartymi w załączniku I i według wyboru strony niebędącej w zwłoce przeprowadzanej przez
 - a) maklera, który należy do jednej z niemieckich giełd zbożowych i produktowych (giełd towarowych lub stowarzyszenia giełd), lub
 - b) przez sam właściwy sąd polubowny.

5. Dniem ustalenia ceny jest następny dzień handlowy przypadający po upływie terminu dodatkowego. Powyższe obowiązuje odpowiednio w przypadkach określonych w §18 ust. 9.
6. Koszty ustalenia ceny ponosi strona pozostająca w zwłoce.
7. Po upływie terminu dodatkowego lub w przypadkach określonych w §18 ust. 9 strona niebędąca w zwłoce musi w formie dalekopisowej (§46) poinformować stronę pozostającą w zwłoce o tym, z którego prawa skorzysta. Jeżeli strona niebędąca w zwłoce skorzysta z prawa do dokonania transakcji zastępczej, musi ona odpowiednio wcześniej podać stronie pozostającej w zwłoce nazwisko maklera, któremu zleciła realizację tej transakcji.
8. Jeżeli strona niebędąca w zwłoce zaniecha działania, o którym mowa w ust. 7, przysługuje jej już tylko prawo do ustalenia ceny. To samo obowiązuje, gdy zapowiadzana transakcja zastępcza nie zostanie zrealizowana.
9. Właściwy sąd polubowny jest uprawniony, a na żądanie jednej stron jest zobowiązany skontrolować przeprowadzoną transakcję zastępczą opisaną w ust. 3 (sprzedaż w przypadku zwłoki w odbiorze świadczenia, kupno zastępcze) lub ustalenie ceny, o którym mowa w ustępie 4 a). Jeżeli podczas kontroli transakcji zastępczej lub ustalenia ceny okaże się, że czynności te nie zostały przeprowadzone prawidłowo lub prowadziły do wyniku w sposób oczywisty niestusznego, sąd polubowny musi sam ustalić różnicę ceny z uwzględnieniem sytuacji rynkowej.

§20

Przeszkody w wypełnieniu umowy

1. Jeżeli po zawarciu umowy jej wypełnienie staje się niemożliwe z powodu siły wyższej, zakazów przywozu lub wywozu obowiązujących w kraju lub za granicą, działań urzędowych lub innych okoliczności, za które nie odpowiada żadna ze stron umowy, następuje unieważnienie tej umowy lub jej niewypełnionej części. Niezwłocznie po powzięciu wiadomości o takich zdarzeniach należy zawiadomić o nich drugą stronę umowy. W przypadku zaniechania tego obowiązku nie można w sposób prawnie skuteczny dochodzić roszczeń z tytułu przeszkody w wykonaniu umowy.
2. Jeżeli wypełnienie umowy staje się niemożliwe z powodu klęsk żywiołowych lub z powodu rozruchów, strajku, lokautu, blokady załadunku lub innych równorzędnych okoliczności, termin wypełnienia zobowiązania ulega przedłużeniu o czas trwania przeszkody, jeżeli strona, której dotyczy ta przeszkoda, zawiadomi drugą stronę umowy niezwłocznie po powzięciu wiadomości o przeszkodzie lub w momencie rozpoczęcia okresu wypełnienia zobowiązania. Jeżeli po upływie okresu wypełnienia zobowiązania w przypadku umów z terminem wypełnienia wynoszącym mniej niż jeden miesiąc przeszkoda przekroczy 30 dni kalendarzowych, a w przypadku umów z dłuższymi terminami wypełnienia przeszkoda przekroczy 45 dni kalendarzowych, umowa jest unieważniona bez wzajemnego wynagrodzenia.

3. Jeżeli strona, której dotyczy przeszkoda, powołuje się na wystąpienie przeszkody w wypełnieniu zobowiązania, strona ta musi odpowiednio udowodnić ten fakt drugiej stronie umowy.

VIII. Koszty specjalne w związku ze zdarzeniami nieprzewidywalnymi

§21

Koszty specjalne

1. Jeżeli po zawarciu umowy powstaną dodatkowe koszty w związku z nabyciem i/lub dostarczeniem towarów, sprzedający może przerzucić te koszty na kupującego, jeżeli zostały one spowodowane zdarzeniami siły wyższej, których konkretnych skutków w zakresie wysokości i momentu powstania dodatkowych obciążeń nie można było przewidzieć według ogólnych zasad. Jako moment powstania dodatkowych obciążeń przyjmuje się moment opublikowania w Federalnym Dzienniku Ustaw (Bundesgesetzblatt), Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w innych oficjalnych publikatorach. Do kosztów dodatkowych zalicza się m.in. wprowadzenie nowych opłat oraz podniesienie obowiązujących opłat.
2. Zmniejszenie kosztów w wyniku zniesienia lub obniżenia tego rodzaju obciążeń wywołuje analogiczny skutek na korzyść kupującego.
3. Wyjątek od regulacji, o której mowa w powyższych ustępach, stanowią zmiany kosztów w wyniku rewaluacji lub dewaluacji.
4. Strona traci swoje prawa wynikające z ustępów 1 i 2, jeżeli pozostaje ona w zwłoce.

§22

Normalny stan wód jako baza umowy

Wszystkie umowy są zawierane na bazie normalnego stanu wód. Narzuty z tytułu postój z powodu wysokiego i niskiego stanu wód oraz opłaty za postój z powodu tworzenia się pokrywy lodowej obciążają kupującego, jeżeli mają one bezpośredni związek z wypełnieniem umowy. Sprzedający musi dostarczyć odpowiedni dowód.

IX. Wypełnienie umowy pod względem ilości

§23 Ciężar

1. W przypadku umów z dostawą do wagonu lub pojazdu drogowego lub na warunkach franco fracht miarodajny jest ciężar ustalony w miejscu odprawy. Jeżeli ciężar nie zostanie ustalony w miejscu odprawy, miarodajny jest ciężar ustalony w miejscu odbioru.
2. W przypadku umów z dostawą franco miejsce przeznaczenia miarodajny jest ciężar ustalony w tym miejscu.
3. Każda strona ma prawo być obecna lub zlecić reprezentowanie się przy ustalaniu ciężaru.

§24 Częściowe wypełnienie umowy

Każdą ratę umowy lub częściowe wypełnienie umowy traktuje się jako samodzielną umowę.

§25 Tolerancja ilościowa

1. Jeżeli w umowie uzgadnia się określenie „circa” lub temu podobne określenie, dostawca w ramach transakcji dostawy i kupujący w ramach transakcji odbioru ma prawo dostarczyć lub odebrać do 5% więcej lub mniej ilości umownej. Z tego 2% rozlicza się według ceny umownej, a pozostałą ilość według ceny dnia. Klauzula „circa” odpada, jeżeli umowa nie została wypełniona.
2. Dla ustalenia ceny dnia miarodajny jest dzień wypełnienia zobowiązania.
3. Jeżeli umowna ilość jest ograniczona dwoma liczbami, wówczas w ramach transakcji dostawy sprzedający, a w ramach transakcji odbioru kupujący określa dostarczaną lub odbieraną ilość w granicach uzgodnionej ilości. W przypadku niewypełnienia zobowiązania za podstawę rozliczenia przyjmuje się wartość średnią.
4. W przypadku transakcji dostawy sprzedający, a w przypadku transakcji odbioru kupujący ma prawo wykorzystać tolerancję ilościową do 5% dla każdego częściowego wypełnienia zobowiązania, o ile zostanie to zgłoszone najpóźniej wraz z danym częściowym wypełnieniem zobowiązania. W przeciwnym przypadku przysługuje prawo wypełnienia zobowiązania w większym lub mniejszym zakresie tylko w odniesieniu do ilości, która ma być dopiero dostarczona lub odebrana.

X. Wypełnienie umowy pod względem jakości

§26

Jakość i właściwości (kondycja)

Jeżeli nie dokonano żadnych uzgodnień odnośnie jakości towaru objętego transakcją, należy dostarczyć towar średniego rodzaju i jakości (jakość średnia). Towar musi być zdrowy.

§27

Towar według wzoru

1. W przypadku sprzedaży według wzoru miarodajny jest ten wzór.
2. Jeżeli sprzedaż odbywa się „w przybliżeniu według wzoru” lub według „wzoru typu”, dopuszczalne są drobne odchylenia w zakresie koloru, ziarnistości, przemiału i zanieczyszczenia.
3. W przypadku kontroli wzorów kupujący musi zachować zwykłą staranność. Sprzedający musi wskazać kupującemu na znane mu wady, które są nierozpoznawalne lub są rozpoznawalne jedynie przy zachowaniu szczególnej uwagi (np. zapach, wilgotność, obecność chrząszczy i roztoczy).

§28

Kupno z zastrzeżeniem zbadania, zatwierdzenia wzoru lub z dostawą próbną

1. W przypadku kupna z zastrzeżeniem zbadania sprzedający musi odpowiednio wcześniej stworzyć kupującemu okazję do przeprowadzenia oględzin. Kupujący musi niezwłocznie dokonać oględzin i poinformować sprzedającego o swojej decyzji do godziny 13 w dniu handlowym następującym po dniu oględzin.
2. W przypadku kupna z zastrzeżeniem zatwierdzenia wzoru i/lub dostawy próbnej kupujący musi zawiadomić sprzedającego o swojej decyzji do godziny 13 w dniu handlowym następującym po dniu wplynięcia wzoru.
3. Dla towarów, których jakość można stwierdzić wyłącznie na podstawie specjalnych badań (np. analiz chemicznych lub technicznych, prób wypieku i badania kiełkowania), termin ten ulega przedłużeniu o czas, jaki w przypadku prawidłowego przebiegu transakcji jest niezbędny do przeprowadzenia niezwłocznie zleconych badań.
4. Jeżeli kupujący w terminie przewidzianym w powyższych ustępach 1 i 2 nie zawiadomi sprzedającego o swojej decyzji, jego zachowanie uznawane jest za odrzucenie.

§29

Towar określonego obszaru producenta, roku zbioru lub gatunku zboża

1. Jeżeli obrót dotyczy określonego obszaru producenta, roku zbioru lub gatunku zboża, sprzedający musi wykonać umowę dostarczając towar tego obszaru producenta, roku zbioru lub gatunku zboża o średniej jakości odpowiedniej do czasu.
2. Kupujący nie ma obowiązku przyjmować towaru z innego obszaru producenta lub innego roku zbioru.

§30

Produkt lub marka

Jeżeli transakcja obejmuje określony produkt lub określoną markę, dostawa musi obejmować towar, którego jakość odpowiada znanej dotychczasowej jakości.

XI. Wady jakościowe

§31

Odchylenia od specjalnie uzgodnionych cech jakościowych

W przypadku odchylenia od specjalnie uzgodnionych cech jakościowych (np. zanieczyszczenie, wilgotność, składniki) wynagrodzenie z tytułu niższej wartości odbywa się według uzgodnień dokonanych przez strony. Jeżeli nie dokonano tego rodzaju uzgodnień lub jeżeli nastąpiło przekroczenie górnej lub dolnej granicy umownie ustalonych skal, decyzję podejmuje sąd polubowny.

§32

Niepożądane/zakazane substancje oraz zanieczyszczenia

1. W przypadku przekroczenia ustawowo określonych bezwzględnych maksymalnych zawartości substancji w dostarczonym towarze kupujący ma prawo odmówić odebrania towaru. Przepisy §37 ust. 6 do 8 stosuje się odpowiednio.
2. W odniesieniu do dalszych roszczeń kupującego z tytułu niepożądanych/ zakazanych substancji oraz zanieczyszczeń obowiązują regulacje ustawowe, chyba że zostały zawarte inne dopuszczalne porozumienia.

§33

Ciężar właściwy

1. Jeżeli towar jest sprzedawany z uwzględnieniem przedziału ciężaru właściwego (np. 75/76 kg), sprzedający wypełnia umowę, jeżeli dostarczy towar o najniż-

szym ciężarze. W razie spadku poniżej minimalnego ciężaru, niższą wartość nalicza się według średniego ciężaru przedziału (np. 75,5 kg).

2. Jeżeli podczas dostawy towaru pojawi się różnica ciężaru właściwego, ustalenie ciężaru właściwego dokonywane jest wspólnie przez strony lub przez ich przedstawicieli lub przez wykwalifikowanego fachowca pobierającego próbki lub przeprowadzającego ważenie. Koszty ponosi strona przegrywająca.
3. Za każdy kilogram umniejszonego ciężaru właściwego należy zapłacić 1% ceny umownej. Ułamki umniejszonego ciężaru właściwego należy naliczać.
4. W przypadku odchyień ciężaru właściwego, które są większe niż 3 kg, wynagrodzenie ustala na zlecenie sąd polubowny.
5. Jeżeli sąd polubowny wydał decyzję o jakości towaru i stwierdził jego niższą wartość, sąd polubowny musi jednocześnie na zlecenie wydać oświadczenie, czy wynagrodzenie za umniejszony ciężar właściwy jest uwzględnione w ustalonej niższej wartości czy też należy z tego tytułu uiścić osobne wynagrodzenie.

§34

Pobieranie próbek

1. Pobieranie próbek należy do obowiązków kupującego i odbywa się w miejscu wypełnienia zobowiązania.
2. Sprzedający ma prawo być obecnym lub zlecić reprezentowanie się podczas pobierania próbek. Pobórki muszą być pobierane przez fachowców wyspecjalizowanych w pobieraniu próbek.
3. Jeżeli miejsce wysyłki jest miejscem wypełnienia zobowiązania, kupujący musi najpóźniej w momencie udzielania dyspozycji załadunku poinformować sprzedającego, czy chce skorzystać ze swojego prawa do pobrania próbek podczas załadunku.
4. Jeżeli miejsce odbioru jest miejscem wypełnienia zobowiązania, sprzedający musi odpowiednio wcześniej poinformować kupującego, czy chce skorzystać ze swojego prawa do pobrania próbek podczas wyładunku w miejscu odbioru.
5. Próbkę są pobierane zgodnie z postanowieniami w sprawie pobierania próbek zawartymi w załącznikach II i III.

§35

Analiza, dodatkowa analiza

1. Jeżeli w umowie uzgadnia się cechy jakościowe, które można stwierdzić wyłącznie na podstawie specjalnych badań, kupujący ma prawo niezwłocznie po zakończeniu rozładunku i z równoczesnym zawiadomieniem sprzedającego zlecić wykonanie odpowiedniej analizy.
2. Obie strony mają prawo niezwłocznie po otrzymaniu atestu z pierwszej analizy i po zawiadomieniu drugiej strony zlecić przeprowadzenie dodatkowej analizy. W takich przypadkach średnia z obu analiz stanowi podstawę rozliczenia.

3. Jeżeli na podstawie ustaleń wynikających z analizy i/lub dodatkowej analizy należy zapłacić wynagrodzenie, koszty wszystkich analiz ponosi sprzedający. Natomiast jeżeli nie należy zapłacić wynagrodzenia, koszty ponosi kupujący.
4. Próbkę powinny zostać zbadane przez instytucje analityczne, które są akredytowane / certyfikowane zgodnie z normą DIN EN ISO IEC 17025/2000 w aktualnie obowiązującej wersji lub zgodnie z innymi porównywalnymi normami.
5. Analizę materiału siewnego roślin oleistych przeprowadza się zgodnie z postanowieniami zawartymi w załączniku III.

§36

Reklamacja

1. Kupujący musi drogą dalekopisową (§46) zgłosić sprzedającemu reklamację towaru z powodu odchylenia właściwości i/lub jakości najpóźniej w drugim dniu handlowym po zakończeniu rozładunku lub wyładunku statku. W przypadku odchylenia od specjalnie uzgodnionych cech jakościowych, które można stwierdzić wyłącznie w drodze analizy, reklamacja nie jest konieczna.
2. Dla towaru w fabrycznie zamkniętych workach papierowych lub z tworzywa sztucznego obowiązuje termin reklamacji wynoszący dziesięć dni handlowych, o ile oryginalne zamknięcie nie jest naruszone. Zmiany towaru spowodowane przez nieprawidłowe składowanie i oddziaływanie czynników zewnętrznych podczas składowania wykluczają prawo kupującego do reklamacji.
3. Za wady ukryte, które nie podlegają postanowieniom zawartym w §32 i są nieznanymi obu stronom, sprzedający odpowiada tylko wtedy, gdy wady te zostaną stwierdzone i zgłoszone w terminie 20 dni handlowych od momentu odbioru towaru.
4. Za wady, które są wprawdzie znane sprzedającemu, lecz których kupujący nie jest w stanie od razu rozpoznać, odpowiada sprzedający także jeszcze po upływie terminu określonego w ustępie 3.
5. Kupujący musi drogą dalekopisową (§46) zgłosić sprzedającemu ukryte wady (ust. 3 i 4) niezwłocznie po ich stwierdzeniu.
6. Strona zgłaszająca reklamację musi zadbać o niezwłoczne zabezpieczenie dowodów.
7. Reklamacja nie zwalnia kupującego z jego obowiązku odebrania towaru i dokonania zapłaty zgodnie z umową.

§37

Dochodzenie roszczeń w przypadku spadku kondycji i jakości

1. Wniosek o przeprowadzenie postępowania przed sądem polubownym z tytułu spadku właściwości (kondycji) należy złożyć w sądzie polubownym w terminie 10 dni handlowych, a wniosek o przeprowadzenie postępowania przed sądem polubownym z tytułu spadku jakości w terminie 15 dni handlowych po zgłoszeniu reklamacji. Terminy te nie obowiązują w przypadku odchylenia specjalnie uzgodnionych cech jakościowych (§35 znormalizowanych warunków) i ustawo-

wo określonych bezwzględnych maksymalnych zawartości (§32 znormalizowanych warunków).

2. Jeżeli zostanie wydana decyzja, że towar jest niezgodny z umową, kupujący ma prawo żądać od kupującego wynagrodzenia za niższą wartość.
3. Jeżeli stwierdzona niższa wartość w przypadku zboża przekracza 5% ceny umownej bez uwzględnienia wynagrodzenia z tytułu ciężaru właściwego lub w przypadku pasz 8% ceny umownej, kupujący ma prawo żądać odebrania dostarczonego mu towaru i zwrotu zapłaconej ceny oraz kosztów i odsetek związanych z towarem. Takie samo prawo przysługuje kupującemu w przypadku dostaw materiału siewnego roślin oleistych, jeżeli stwierdzona niższa wartość przekracza 5% ceny umownej; nie uwzględnia się tu niższych wartości z powodu odchyień stwierdzonych na podstawie analizy.
4. Wymienione w ustępie 3 prawo zwrócenia towaru nie przysługuje, jeżeli klient w międzyczasie w całości lub częściowo przesłał towar dalej lub naruszył towar podczas składowania lub jeżeli tożsamość towaru nie jest zabezpieczona i udokumentowana przez oddzielenie towaru lub przez inny odpowiedni zabieg.
5. Także w przypadku ukrytych wad i odchyień, które można stwierdzić na podstawie analizy, kupujący może żądać przyjęcia towaru z powrotem, jeżeli nie można od niego oczekiwać przyjęcia towaru (np. z powodu naruszenia przepisów prawnych) i można jeszcze wiarygodnie ustalić tożsamość towaru.
6. Oprócz prawa do zwrócenia towaru kupujący może także żądać jednorazowej dostawy zastępczej towaru zgodnego z umową. Najpóźniej do momentu upływu terminu złożenia wniosku o przeprowadzenie postępowania przed sądem polubownym z tytułu spadku jakości lub najpóźniej w terminie 5 dni handlowych od wpłynięcia ostatecznego wyniku analizy kupujący musi poinformować sprzedającego, z którego prawa chce skorzystać. W przeciwnym razie przysługuje mu jedynie roszczenie o płatność wynagrodzenia za niższą wartość.
7. Sprzedający ma z kolei prawo zrealizować jednorazowo dostawę zastępczą w zamian za towar, jaki musi przyjąć z powrotem. Najpóźniej w terminie trzech dni handlowych od momentu upływu terminu złożenia wniosku o przeprowadzenie postępowania przed sądem polubownym z tytułu spadku jakości lub najpóźniej w terminie 5 dni handlowych od wpłynięcia ostatecznego wyniku analizy sprzedający musi poinformować kupującego o skorzystaniu z tego prawa.
8. W przypadkach określonych w ustępie 6 i 7 sprzedającemu na realizację dostawy zastępczej przysługuje termin dwóch tygodni od momentu odebrania towaru. Jeżeli w tym terminie nie nastąpi dostawa zastępcza, kupujący ma prawo odstąpić od umowy lub zlecić przeprowadzenie ustalenia ceny oraz żądać od sprzedającego zwrotu powstałej różnicy w cenie i kosztów ustalenia ceny. Dniem końcowym jest ostatni dzień handlowy wyznaczonego terminu dwóch tygodni.

XII. Płatność

§38

Miejsce wykonania płatności

Miejszem wykonania płatności jest siedziba firmy sprzedającego lub podany przez niego bank.

§39

Płatność

1. Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, płatność ceny kupna musi nastąpić w kasie wolnej od opłat na podstawie rachunku z duplikatem listu przewozowego, oryginału dowodu załadunku, pokwitowania odbioru lub temu podobnego dokumentu w terminie jednego dnia handlowego po przedłożeniu (np. drogą pocztową lub przez przedłożenie w banku), przy czym termin ten jest terminem wyjścia płatności od kupującego. Jeżeli nie można dostarczyć tego rodzaju dokumentów, sprzedający na żądanie kupującego musi w inny sposób udokumentować fakt dokonania dostawy.
2. Jeżeli uzgodniona jest płatność na podstawie dokumentu zwolnienia, kupujący może zażądać, aby został on podpisany przez bezpośredniego posiadacza towaru i zaopatrzony w adnotację, że wydanie następuje wyłącznie za zwrotem dokumentu zwolnienia.
3. Okazanie dokumentów zostaje zastąpione przez przekazanie towaru.
4. Sprzedający nie jest zobowiązany bez uzgodnienia przyjmować weksle, niepotwierdzone czeki i czeki rozrachunkowe. Weksle i czeki są przyjmowane w celu wypełnienia zobowiązania, lecz nie w miejsce płatności. Kupujący ponosi koszty dyskonta i pozostałe koszty.
5. Kupujący nie jest uprawniony do potrąceń lub do zatrzymania kwoty kupna, chyba że sprzedający wstrzyma swoje płatności lub zaistniały fakty, które należy traktować na równi z wstrzymaniem płatności. Zakaz potrąceń lub zatrzymania kwot nie obowiązuje ponadto w przypadku wzajemnych wierzytelności niespornych lub prawomocnie stwierdzonych.

§40

Zwłoka w płatności

1. Jeżeli płatność nie nastąpi zgodnie z umową, kupujący popada w zwłokę bez konieczności upomnienia.
2. W przypadku zwłoki w płatności sprzedający, oprócz prawa do wniesienia powództwa o płatność (po wyznaczeniu terminu dodatkowego zgodnie z §18 ust. 4) i bez naruszenia jego pozostałych praw, o których mowa w §19, ma prawo naliczyć odsetki w ustawowej wysokości za okres od początku zwłoki. W celu wykonania tych pozostałych praw sprzedający pod rygorem skutków prawnych musi wyznaczyć kupującemu dodatkowy termin przewidziany w §18 ust. 4, któ-

ry wynosi jeden dzień handlowy. W przypadku umów, które przewidują kilka dostaw ilości częściowych lub rat umownych, sprzedającemu przysługują prawa, o których mowa w §19, w odniesieniu do przyszłych ilości częściowych lub rat umownych dopiero wtedy, gdy dla następnej ilości częściowej lub raty umownej zażądał zaliczki lub nieodwołalnej gwarancji bankowej, a kupujący, mimo dodatkowego terminu wyznaczonego przez sprzedającego, nie spełnił tego żądania w terminie jednego dnia handlowego.

3. Jeżeli istnieją uzasadnione wątpliwości odnośnie wypłacalności kupującego, obowiązuje ust. 2 zdanie 3 odpowiednio i także wtedy, gdy zostały uzgodnione inne warunki płatności.

§41

Wstrzymanie płatności

1. Jeżeli jedna ze stron umowy wstrzyma płatności lub jeżeli zaistniały fakty, które należy traktować na równi z wstrzymaniem płatności, roszczenia o wypełnienie umowy wygasają, o ile obie strony jeszcze jej nie wypełniły. W miejsce roszczeń o wypełnienie zobowiązania z chwilą wstrzymania płatności lub zaistnienia równoznacznego z nią faktu wchodzi roszczenie o płatność różnicy ceny między ceną kontraktową a ceną dnia, którą to różnicę należy wzajemnie rozliczyć.
2. Ustalenie ceny dnia musi nastąpić z uwzględnieniem przepisów zawartych w §19 ust. 4. Jako dzień końcowy obowiązuje następny dzień handlowy po powzięciu wiadomości o wstrzymaniu płatności lub o zaistnieniu faktu równoznacznego z nią. Koszty ustalenia ceny obciążają stronę, która popadła w trudności płatnicze.

§42

Zastrzeżenie prawa własności

1. Do chwili pełnej zapłaty wszystkich, w tym także przyszłych wierzytelności sprzedającego należnych od kupującego z tytułu kontaktów handlowych, towar lub dokumenty pozostają własnością sprzedającego. W przypadku bieżącego rachunku zastrzeżenie prawa własności traktuje się jak zabezpieczenie danej wierzytelności z tytułu saldą.
2. Obróbka lub przetworzenie towaru stanowiącego własność sprzedającego odbywa się tylko na jego rzecz jako producenta lub na jego zlecenie, przy czym nie powstają po jego stronie żadne zobowiązania z tego tytułu. Sprzedającemu przysługuje prawo własności do nowej rzeczy powstającej w wyniku obróbki lub przetworzenia, bez względu na moment i stopień obróbki lub przetworzenia. W przypadku przetworzenia razem z innymi towarami, które nie należą do kupującego, sprzedającemu przysługuje prawo współwłasności do nowej rzeczy proporcjonalnie do wartości towaru zastrzeżonego w stosunku do innych przetworzonych towarów w momencie przetworzenia. Na wypadek, że kupujący mimo powyższej regulacji w wyniku obróbki lub przetworzenia nabędzie prawo (współ)własności do zastrzeżonego towaru, z chwilą zawarcia umowy przenie-

się on na sprzedającego prawo (współ)własności do towaru w chwili jego nabycia i przechowuje towar dla sprzedającego. Ewentualne roszczenia o wydanie wobec osób trzecich jako posiadaczy kupujący niniejszym ceduje na sprzedającego. Towar jest uznawany jako towar zastrzeżony w rozumieniu niniejszych postanowień.

3. Na wypadek, że towar dostarczony przez sprzedającego zostanie zmieszany lub połączony z innymi rzeczami, kupujący niniejszym przenosi na sprzedającego swoje prawa własności lub współwłasności do zmieszanego towaru lub nowej rzeczy i przechowuje ten towar lub tę rzecz dla sprzedającego. Ewentualne roszczenia o wydanie wobec osób trzecich jako posiadaczy zostają niniejszym sędowane na sprzedającego.
4. Kupujący ma prawo dalej sprzedawać towar objęty prawem (współ)własności sprzedającego w ramach prawidłowego obrotu handlowego za gotówkę lub z zastrzeżeniem prawa własności. Kupującemu zabrania się zastawiania lub przewłaszczania w celu zabezpieczenia. Wszystkie wierzytelności przysługujące kupującemu z tytułu dalszej sprzedaży, niezależnie od tego, czy nastąpi ona przed czy po przetworzeniu, zmieszaniu itd., łącznie ze wszystkimi prawami dodatkowymi oraz ewentualnym roszczeniami odszkodowawczymi wobec instytucji ubezpieczającej kredyty, kupujący ceduje na sprzedającego w momencie zawarcia umowy. Na wypadek, że towar objęty jest prawem współwłasności sprzedającego lub jest sprzedawany przez kupującego razem z innymi towarami nienależącymi do sprzedającego – niezależnie od stanu – po cenie łącznej, cesja wierzytelności, która niniejszym została już dokonana, odbywa się tylko w wysokości tej kwoty, którą sprzedający naliczył kupującemu za odnośną część towaru.
5. Do odwołania kupujący ma prawo inkasować wierzytelności przysługujące sprzedającemu, które nabył on w wyniku cesji. Z chwilą odwołania prawo to przechodzi na sprzedającego. Kupujący musi ponadto w każdej chwili umożliwić sprzedającemu dostęp do towaru oraz na żądanie sprzedającego oznakować towar jako stanowiący jego własność i udzielać sprzedającemu wszystkie żądane informacje. W przypadku zwłoki w płatności kupujący na żądanie sprzedającego musi zawiadomić następnego kupca o przejściu wierzytelności. Na wypadek, że kupujący z tytułu dalszej sprzedaży na rzecz osoby trzeciej otrzyma weksel lub czek, ceduje on przysługującą mu wierzytelność z tytułu weksla lub czeku na sprzedającego, przy czym następuje to w wysokości sędowanej na niego wierzytelności z tytułu dalszej sprzedaży. Prawo własności dokumentu weksla lub czeku zostaje przeniesione przez kupującego na sprzedającego; kupujący przechowuje dokument dla sprzedającego.
6. W przypadku zajęcia przez osoby trzecie towarów, do których sprzedający ma prawo własności lub współwłasności, lub sędowanych na niego wierzytelności, kupujący ma obowiązek bronić jego praw i niezwłocznie, drogą dalekopisowego zawiadomienia (§46) informować go o tego rodzaju zajęciach jego praw.
7. Dopóki istnieje prawo własności sprzedającego do dostarczonego towaru, kupujący musi w wystarczającym stopniu ubezpieczyć ten towar od zwykłych zagrożeń. Wierzytelności powstające z tytułu wystąpienia szkody, zwłaszcza od

instytucji ubezpieczeniowych, kupujący niniejszym ceduje na sprzedającego w celu zabezpieczenia jego roszczeń do wysokości jego wierzytelności.

8. Ewentualną nadwyżkę zabezpieczenia sprzedający udostępnia kupującemu na jego żądanie. Nadwyżka zabezpieczenia ma miejsce, jeżeli wartość zabezpieczeń przekracza wartość zabezpieczanej wierzytelności o ponad 20%.

XIII. Postanowienia ogólne

§43

Klauzula Circle

1. Jeżeli sprzedający odkupił od swojego kupującego lub następnego kupującego ten sam towar lub część tego samego towaru, to kupujący musi przeprowadzić rozliczenie w stosunku do swojego sprzedającego na bazie ilości kontraktowej lub – jeżeli zostały złożone zgłoszenia załadunku lub oferty – na bazie skonkretyzowanej ilości poprzez zapłatę różnicy między kwotą rachunku obowiązującego w danym stosunku umownym a najniższą kwotą rachunku według klauzuli Circle. Rozrachunki według klauzuli Circle należy zapłacić w terminie pięciu dni handlowych od momentu otrzymania.
2. Rozliczenie według klauzuli Circle nie występuje, jeżeli zachodzi przeszkoda w wypełnieniu zobowiązania zgodnie z §20 i sprzedający skutecznie powołuje się na tę klauzulę.
3. Rozliczenie według klauzuli Circle nie występuje również, jeżeli jedna ze stron przed wymagalnością rozliczenia według klauzuli Circle wstrzyma swoje płatności lub zaistnieją fakty, które należy traktować na równi z wstrzymaniem płatności.

§44

Stosowane prawo

Umowa podlega prawu niemieckiemu. Konwencja Narodów Zjednoczonych o Umowach Międzynarodowej Sprzedaży Towarów z dnia 11 kwietnia 1980 (Federalny Dziennik Ustaw 1989, część II, s. 588 i następne) nie ma zastosowania.

§45

Dni handlowe

1. Jako dni handlowe traktuje się dni robocze z wyjątkiem soboty oraz 24 i 31 grudnia.
2. Dzień zawarcia umowy i dzień wpłynięcia oświadczenia, w którym wyznaczony jest termin, nie wlicza się do naliczania biegu terminu.
3. Oświadczenia, które wpłyną w dniu handlowym po godzinie 15, traktuje się jak oświadczenia, które wpłynęły w następnym dniu handlowym.

4. Państwowe dni wolne od pracy lub dni wolne od pracy uznane ustawowo na szczeblu kraju związkowego są skuteczne tylko na korzyść tego, kto w takim dniu musi złożyć lub przyjąć oświadczenie lub wykonać czynność.

§46

Zawiadomienia

1. Pojęcie „pisemnie” obejmuje korespondencję dalekopisową i telegraficzną oraz każdy inny sposób szybkiego pisemnego przesyłania wiadomości, np. telefaks lub e-mail. Pojęcie „dalekopisowe” obejmuje korespondencję telegraficzną oraz każdy inny sposób szybkiego pisemnego przesyłania wiadomości, np. telefaks lub e-mail.
2. Sprzedawca pośredni lub kupiec pośredni musi niezwłocznie przekazywać wszystkie zawiadomienia.

§47

Prowizja

Sprzedający musi zapłacić pośrednikowi uzgodnioną prowizję niezależnie od tego, czy umowa zawarta w drodze pośrednictwa zostanie wypełniona lub unieważniona, chyba że pośrednik ponosi udowodnioną winę za niewypełnienie lub unieważnienie umowy.

§48

Pozostałe roszczenia płatnicze

Wszystkie roszczenia płatnicze (np. wierzytelności z tytułu różnic cen, wierzytelności z tytułu odsetek, wierzytelności końcowe), z wyjątkiem wierzytelności z tytułu ceny kupna, należy wypełniać najpóźniej w terminie 10 dni handlowych od momentu wpłynięcia rachunków. Po bezskutecznym upływie tego terminu strona uprawniona może zaskarżyć wierzytelności i odsetki w ustawowej wysokości.

§49

Wygaśnięcie roszczeń z tytułu umowy i przedawnienie

1. Umowa wygasa automatycznie, jeżeli w ciągu trzech miesięcy od upływu ustalonego w umowie terminu wypełnienia nie nastąpi pisemne upomnienie wzywające do wypełnienia umowy.
2. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ustępie 1. zostanie przesłane upomnienie i strona upominająca w terminie trzech miesięcy od momentu upomnienia nie skorzysta ze swoich umownych praw, należy uznać, że umowa wygasa bez wzajemnego wynagrodzenia. Postanowienia zawarte w §20 pozostają nienaruszone.

3. W pozostałych przypadkach roszczenia z tytułu umów ulegają przedawnieniu po upływie jednego roku. Przedawnienie zaczyna swój bieg po zakończeniu miesiąca, w którym kończy się termin wypełnienia umowy.

XIV. Postanowienia specjalne dla transakcji CIF

§50

Informacje ogólne

Jeżeli strony uzgodnią dla transakcji CIF obowiązywanie warunków znormalizowanych, powyższe przepisy zostają zmienione lub uzupełnione przez §§51 - 63. Poniższe postanowienia mają pierwszeństwo obowiązywania.

§51

Definicja transakcji CIF

1. Pod pojęciem transakcji CIF w rozumieniu poniższych postanowień należy rozumieć umowy, które dotyczą dostawy towaru do burty w porcie załadunku łącznie z frachtem i ubezpieczeniem do portu przeznaczenia i w których kupujący ponosi ryzyko transportu.
2. Jeżeli nie zostaną poczynione żadne inne uzgodnienia, jako uzgodniony obowiązuje „ciężar wydany” i „jakość wydana”.

§52

Czas wypełnienia zobowiązania

1. Jeżeli sprzedaż obejmuje załadunek, sprzedający wypełnia zobowiązanie z chwilą załadunku na statek. Data konosamentu lub kwitu załadunkowego obowiązuje jako dowód momentu załadunku, chyba że zostanie udowodniona nieprawidłowość daty.
2. Jeżeli sprzedaż opiewa na postawę lub na moment przybycia, jako moment wypełnienia zobowiązania uznaje się zgłoszenie przewoźnika. Zgłoszenie może nastąpić dopiero po przybyciu statku do portu przybycia. Sposób i czasowe wykonanie zgłoszenia reguluje ustawa o żegludzie śródlądowej, przyjęta zwyczajowo czarterpartia i/lub lokalne zwyczaje portu przybycia. Jeżeli zgłoszenie nastąpi jeszcze przed rozpoczęciem biegu terminu wypełnienia zobowiązania, wówczas uznaje się, że zgłoszenie zostało złożone w pierwszym dniu handlowym terminu wypełnienia zobowiązania. Sprzedający ponosi wszystkie dodatkowe koszty powstające z tytułu wcześniejszego zgłoszenia.
3. Jeżeli umowa nie zostanie wypełniona przed końcem uzgodnionego terminu, po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu przewidzianego w §18 stronie niebędącej w zwłoce przysługują prawa z tytułu niewypełnienia zobowiązania wynikające z §19.

§53

Miejsce przeznaczenia

1. Jeżeli strony nie uzgodnią portu przeznaczenia, sprzedający ma prawo wezwać kupującego do złożenia oświadczenia o miejscu przeznaczenia najwcześniej na 15 dni handlowych przed rozpoczęciem biegu okresu wypełnienia zobowiązania. Kupujący musi poinformować o miejscu przeznaczenia w ciągu dwóch dni handlowych. Jeżeli umowa przewiduje okres wypełnienia krótszy niż jeden miesiąc kalendarzowy, powyższa regulacja obowiązuje odpowiednio.
2. Jeżeli oświadczenie o miejscu przeznaczenia nie wpłynęło terminowo do sprzedającego, sprzedający może dostarczyć towar do miejsca przeznaczenia spełniającego wymogi postanowień umownych i drogą dalekopisową (§46) zawiadomić kupującego o tym fakcie.

§54

Pojazdy

1. Należy stosować dobre pojazdy wodne, nadające się do załadunku i przewozu towaru.
2. W celu wysłania towaru statkiem sprzedający musi zawrzeć umowę frachtu na warunkach przyjętych w danym momencie w miejscu załadunku.
3. Sprzedający ma obowiązek przed załadunkiem skontrolować podstawiony pojazd wodny i sprawdzić, czy nadaje się on do załadunku, i udokumentować to. Szkody, które powstaną w wyniku nieprzestrzegania tego obowiązku, sprzedający musi zrekompensować kupującemu.

§55

Tolerancja ilościowa

1. Sprzedający ma prawo załadować podczas załadunku na statki żeglugi śródlądowej do 5%, a podczas załadunku na statki żeglugi morskiej do 10% mniej lub więcej towaru. Z tego 2% rozlicza się według ceny umownej, a resztę według ceny dnia.
2. Jeżeli umownie uzgodniona ilość jest ograniczona dwoma liczbami, sprzedający określa załadowywaną ilość w granicach uzgodnionej tolerancji.
3. W przypadku niewypełnienia zobowiązania za podstawę rozliczenia przyjmuje się wartość średnią.
4. Jeżeli umowa zostaje wypełniona poprzez załadunki częściowe, każdy załadunek częściowy traktuje się jako osobną umowę. Łączna ilość załadowanego towaru musi jednak mieścić się w granicach tolerancji dla całkowitej ilości dla danego uzgodnionego okresu wypełnienia zobowiązania.
5. Dla naliczenia ceny dnia miarodajna jest data ostatniego dnia wyładunku w porcie przeznaczenia danej partii. Spory dotyczące naliczenia ceny dnia nie mogą powodować wstrzymania przyjęcia dokumentów.

§56

Ładunki częściowe

W przypadku sprzedaży towaru w ilości 200 t i mniej, partię należy załadować na jeden statek. W przypadku większych ilości sprzedający ma prawo załadować towar na kilka statków; w takim przypadku niedopuszczalne są jednak ładunki w ilości poniżej 100.000 kg.

§57

Łączny ładunek

1. Towary różnego rodzaju i różnej jakości należy załadować osobno.
2. Jeżeli towar zostaje załadowany z inną partią towaru tego samego rodzaju i tej samej jakości bez rozdzielania, fakt ten należy odnotować w kwicie jakości. W takim przypadku resztki z poprzedniego cargo i uszkodzenia oraz nadwyżki i niedobory wagowe należy podzielić na odbiorców według zasady pro rata. Sprzedający przeprowadza taki podział w terminie 20 dni handlowych po całkowitym wyładowaniu statku. Po tym okresie kupujący ma prawo odrzucić podział lub samodzielnie dokonać podziału.
3. Za nadwyżkę przyjętego towaru należy zapłacić według ceny z ostatniego dnia wyładunku. Jeżeli dzień ten nie jest dniem handlowym, w jego miejsce wchodzi następny dzień handlowy. Cena, jaką należy zapłacić, może również ustalić sąd polubowny. Koszty ustalenia ceny ponoszą wówczas strony w równych częściach.
4. Wynagrodzenia, o których mowa w ust. 3, należy naliczać w oparciu o rzeczywiście wyładowany ciężar.
5. Podział należy przeprowadzić także w przypadku, gdy mimo oddzielenia towaru nastąpiło wyraźne zmieszanie towaru z innymi partiami towaru takiego samego rodzaju i tej samej jakości.

§58

Zgłoszenie ładunku

1. Zgłoszenie ładunku musi zawierać dane takie jak nazwa statku, port ładunku, data konosamentu lub kwitu ładowniczego i przybliżony ciężar ładowniczego towaru, i musi zostać wysłane do kupującego w formie dalekopisowej (§46) w ciągu jednego dnia handlowego po dacie konosamentu lub kwitu ładowniczego.
2. Jeżeli zgłoszenie ładunku dotrze do kupującego dopiero po przybyciu statku do portu przeznaczenia, sprzedający musi ponieść ewentualne koszty powstałe z tego tytułu.
3. Osoby dokonujące dalszej sprzedaży muszą niezwłocznie przekazać zgłoszenie ładunku w formie dalekopisowej. Równorzędne z dalekopisowym (§46) przekazaniem kupującemu zgłoszenia ładunku jest zawiadomienie agenta sprzedającego lub maklera, jeżeli jest ono dokonywane drogą dalekopisową.

Musi ono zostać przez niego przesłane drogą dalekopisową niezwłocznie i – jeżeli wpłynie w normalnych godzinach pracy – jeszcze tego samego dnia.

4. Za deformacje w pismach dalekopisowych i w telegramach sprzedający nie jest odpowiedzialny. Sprzedający ma prawo skorygować błędne dane. Jednak błędny zapis nazwy statku wolno skorygować tylko w takim przypadku, gdy nie spowoduje to wątpliwości w odniesieniu do tożsamości statku. Korekta musi nastąpić najpóźniej do momentu zapłaty za dokumenty.

§59

Płatność za okazaniem dokumentów

1. Płatność musi nastąpić za okazaniem dokumentów. Konosament i/lub kwit załadowniczy powinien zawierać adnotację o tym, czy fracht jest zapłacony lub jest uznawany jako zapłacony. Kwotę rachunku należy uiścić za wręczeniem dokumentów, przy czym należy potrącić fracht, jeżeli nie został on zapłacony z góry. Fracht umniejsza się o ewentualne zapłacone zaliczki.
2. Dokumenty składają się
 - a) w przypadku statków morskich: z pełnego kompletu czystych konosamentów morskich, składającego się z co najmniej dwóch egzemplarzy lub zleceń dostawy (Delivery Orders) takich konosamentów, które zostały wystawione przez godną zaufania osobę trzecią, która jest w posiadaniu konosamentów zgodnie z prawem; w przypadku statków żeglugi śródlądowej: z czystych konosamentów żeglugi śródlądowej lub kwitów załadowniczych, lecz nie ze zleceń dostawy (Delivery Orders);
 - b) z polisy ubezpieczeniowej (polis ubezpieczeniowych) lub certyfikatu (certyfikatów);
 - c) z rachunków na załadowaną ilość;
 - d) z ewentualnych innych uzgodnionych dokumentów.
3. W przypadku statków żeglugi morskiej do dokumentów należy dołączyć kopię czarterpartii lub odpis ważnych dla klienta warunków z czarterpartii, jeżeli konosament powołuje się na nie. W takim przypadku kupujący może ponadto zażądać umożliwienia mu wglądu do oryginału czarterpartii.
4. W przypadku odchylenia konosamentu lub czarterpartii od umowy kupna sprzedający ma obowiązek na żądanie dostarczyć gwarancję bankową lub wystarczającą gwarancję zaakceptowaną przez kupującego. To samo obowiązuje w przypadku dostawy niepełnego kompletu konosamentów.
5. Na żądanie kupującego sprzedający musi dostarczyć ewentualne dalsze dokumenty, o ile w danej sytuacji może uzyskać je wyłącznie sprzedający (np. świadectwo pochodzenia). Nieterminowe dostarczenie takich dokumentów przez sprzedającego nie zwalnia kupującego z jego obowiązku zapłaty. W takim przypadku kupujący ma jednak prawo zażądać od sprzedającego przedłożenia gwarancji bankowej.
6. Jeżeli dokumenty zawierają błąd, kupujący nie może odmówić ich przyjęcia, jeżeli gwarancji udziela renomowany bank, mający siedzibę w kraju kupującego.

7. Dokumenty należy przedłożyć kupującemu w dniu handlowym do godziny 12 i dokonać płatności do godziny 12 w następnym dniu handlowym.
8. Jeżeli kupujący odmówi przyjęcia dokumentów, musi on podać swoje przyczyny osobie, która przedkłada mu te dokumenty.
9. Jeżeli kupujący jest w zwłoce z płatnością, zastosowanie mają postanowienia dotyczące niewypelnienia zobowiązania (§19). Sprzedający musi zawiadomić kupującego o tym, z którego prawa chce skorzystać. Prawo to może on wykonać dopiero w drugim dniu handlowym następującym po zawiadomieniu. W tym czasie kupujący może jeszcze dokonać płatności; musi on jednak pokryć koszty powstałe z tytułu zwłoki.
10. Kupujący ma obowiązek odebrać towar także wtedy, gdy dokumenty nie są jeszcze przedłożone w momencie przybycia statku. W takim przypadku ma on obowiązek dostarczyć gwarancję wymaganą przez towarzystwo żeglugowe, lecz wszystkie dodatkowe koszty powstałe z powodu spóźnionego okazania dokumentów pokrywa sprzedający.
11. Przez odebranie towaru i dostarczenie gwarancji kupujący nie traci praw przysługujących mu wobec sprzedającego z tytułu dokumentów.

§60

Ubezpieczenie

1. Sprzedający musi ubezpieczyć towar na normalnych warunkach u renomowanego ubezpieczyciela, lecz za którego wypłacalność sprzedający nie odpowiada, w wysokości 3% ponad umownie uzgodnioną wartość towaru bez podatku obrotowego. W przypadku przewozów w całości lub częściowo wykonywanych drogą morską ubezpieczeniem należy objąć ryzyko wojny, min lub torped zgodnie z niemieckimi klauzulami na wypadek wojny opracowanymi przez Niemiecki Związek Przedsiębiorstw Ubezpieczeń Transportowych (Deutscher Transport-Versicherungs-Verband) lub zgodnie z równorzędnymi warunkami; przy czym składkę przekraczającą 1/2% wartości pokrywa kupujący.
2. Z polis ubezpieczeniowych lub certyfikatów ubezpieczeniowych musi wynikać, że składka jest zapłacona lub uznana za zapłaconą. W przeciwnym razie muszą one zawierać adnotację o tym, że ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie nawet jeżeli składka nie jest zapłacona. Polisy lub certyfikaty muszą ponadto zawierać adnotację, że suma ubezpieczenia łącznie z możliwym zyskiem zostanie wypłacona w pełnej wysokości w przypadku całkowitej straty lub zdarzenia równorzędnego z nią.

§61

Awaria

Koszty awarii ponosi kupujący. Sprzedający powinien udzielić kupującemu niezbędnego wsparcia podczas uregulowania związanych z tym spraw.

§62 **Rozładunek**

Rozładunek powinien odbywać się zgodnie ze zwyczajami portowymi w porcie przybycia w przyjętych tam godzinach pracy. Jeżeli dokumenty zawierają postanowienia odmiennie od powyższego, sprzedający jest odpowiedzialny za wszystkie powstające w związku z tym koszty dodatkowe. Koszty rozładunku ponoszone są przez kupującego w przypadku żeglugi dalekomorskiej licząc od relingu, a w przypadku żeglugi przybrzeżnej i śródlądowej – od ładowni.

§63 **Wyznaczanie ciężaru i pobieranie próbek**

1. Wyznaczenie ciężaru w przypadku transakcji z określonym załadowanym ciężarem odbywa się w porcie załadunku, a w przypadku transakcji z określonym wyladowanym ciężarem – w porcie rozładunku.
2. Pobieranie próbek w przypadku transakcji z określoną załadowaną jakością i kondycją odbywa się w porcie załadunku, a w przypadku transakcji z określoną wyladowaną jakością i kondycją – w porcie rozładunku.
3. Próbkę są pobierane zgodnie z postanowieniami w sprawie pobierania próbek zawartymi w załącznikach II i III.
4. W przypadku transakcji z określonym załadowanym ciężarem i/lub określoną załadowaną jakością lub kondycją sprzedający musi odpowiednio wcześniej przed rozpoczęciem załadunku poinformować kupującego o załadunku, aby umożliwić klientowi przeprowadzenie kontroli. Jeżeli klient nie zostanie zawiadomiony, wyznaczenie ciężaru i pobranie próbek nastąpi podczas rozładunku.
5. W przypadku transakcji z określonym wyladowanym ciężarem i/lub określoną wyladowaną jakością lub kondycją sprzedający musi odpowiednio wcześniej przed rozpoczęciem rozładunku poinformować kupującego o tym, czy skorzysta ze swojego prawa do kontroli podczas rozładunku.

XV. Postanowienia specjalne dla transakcji FOB

§64 **Informacje ogólne**

Jeżeli strony uzgodnią dla transakcji FOB obowiązywanie warunków znormalizowanych, powyższe przepisy zawarte w §§1 - 49 zostają zmienione lub uzupełnione przez przepisy zawarte w §§65 - 76. Poniższe postanowienia mają pierwszeństwo obowiązywania.

§65

Definicja transakcji FOB

Pod pojęciem transakcji FOB w rozumieniu poniższych postanowień należy rozumieć transakcje, w ramach których sprzedający musi dostarczyć towar do pojazdu wodnego podstawionego przez kupującego w uzgodnionym miejscu załadunku. Kupujący pokrywa koszty frachtu i składki ubezpieczeniowej i ponosi ryzyko transportu.

§66

Tolerancja ilościowa

1. W przypadku korzystania ze statków żeglugi śródlądowej kupujący ma prawo przyjąć do 5% więcej lub mniej towaru, a w przypadku korzystania ze statków żeglugi morskiej do 10% więcej lub mniej towaru. W granicach tolerancji ilościowej do 2% towaru należy rozliczać po cenie kontraktowej, resztę – po cenie dnia.
2. Jeżeli umownie uzgodniona ilość jest ograniczona dwoma liczbami, kupujący określa odbieraną ilość w granicach uzgodnionej tolerancji. W przypadku niewypełnienia zobowiązania za podstawę rozliczenia przyjmuje się ilość średnią.
3. Jeżeli umownie uzgodniony towar jest przyjmowany w ilościach częściowych, każdą ilość częściową traktuje się jak osobną umowę. Łączna ilość przyjętego towaru musi jednak mieścić się w granicach tolerancji dla całkowitej ilości dla danego uzgodnionego okresu wypełnienia zobowiązania.
4. Dla wyliczenia ceny dnia miarodajna jest data ostatniego wystawionego konosamentu. Spory dotyczące naliczenia ceny dnia nie mogą powodować wstrzymania przyjęcia dokumentów.

§67

Określenie portu/placu załadunku

1. Jeżeli w umowie ustalono kilka portów/placów załadunku, sprzedający musi przekazać kupującemu na jego żądanie w terminie dwóch dni handlowych drogą dalekopisową (§46) szczegółową nazwę portu/placu załadunku; nie ma on jednak obowiązku przekazywać tych danych wcześniej niż 10 dni handlowych przed rozpoczęciem okresu wypełnienia zobowiązania. Jeżeli sprzedający nie wywiąże się ze swoich zobowiązań, kupujący ma prawo drogą dalekopisową wyznaczyć dodatkowy termin wynoszący jeden dzień handlowy i po jego bezskutecznym upływie skorzystać z praw z tytułu niewypełnienia zobowiązania, o których mowa w §19.
2. Niezależnie od powyższej regulacji sprzedający w każdej chwili ma prawo nawet bez wezwania podać nazwę portu/placu.

§68

Pojazdy

1. Należy stosować dobre pojazdy wodne, nadające się do załadunku i przewozu towaru.
2. Sprzedający ma obowiązek przed załadunkiem skontrolować podstawiony pojazd wodny i sprawdzić, czy nadaje się on do załadunku, i udokumentować to. Szkody, które powstaną w wyniku nieprzestrzegania tego obowiązku, sprzedający musi zrekompensować kupującemu.

§69

Nominowanie statku

1. W terminie co najmniej trzech dni handlowych przed przewidywaną gotowością do załadunku kupujący musi szczegółowo poinformować sprzedającego drogą dalekopisową (§46) o nazwie statku i przybliżonej ilości do załadunku. Kupujący ma prawo w tym terminie zastąpić nominowany statek innym statkiem.
2. Jeżeli statek jest podstawiony niezgodnie z nominowaniem, kupujący ma prawo ponownie nominować statek. W takim przypadku sprzedający ma prawo zażądać od kupującego zwrotu bezpośrednich kosztów powstałych z tego tytułu.

§70

Terminy wypełnienia zobowiązania

1. W przypadku transakcji na warunkach odbioru FOB sprzedający musi dostarczyć towar zgodnie ze zwyczajami portowymi w porcie załadunku na statek nominowany i podstawiony przez kupującego zgodnie z §69. Sprzedający ma obowiązek przestrzegać klauzul not / naliczania czasu obowiązujących dla przyjętych czarterpartii, warunków konosamentów żeglugi śródlądowej lub kwitów załadowniczych.
2. W przypadku transakcji dostawy na warunkach FOB kupujący musi postawić pojazd wodny w terminie 5 dni handlowych od chwili otrzymania wezwania. Wezwanie może nastąpić jeszcze przed rozpoczęciem biegu terminu wypełnienia zobowiązania ze skutkiem na pierwszy dzień handlowy terminu dostawy. Jeżeli pojazd wodny nie zostanie terminowo podstawiony, sprzedający ma prawo wyznaczyć kupującemu dodatkowy termin wynoszący trzy dni handlowe, a po bezskutecznym upływie tego terminu skorzystać z praw, o których mowa w §19.
3. Statek, który w okresie załadunku zameldował swoją gotowość do załadunku, musi zostać załadowany przez sprzedającego na rzecz kupującego nawet po upływie tego okresu. Ewentualne dodatkowe koszty, które powstaną z powodu przekroczenia terminu załadunku lub dostawy, pokrywa ta strona, która ponosi odpowiedzialność za przekroczenie terminu.
4. Jeżeli w ustalonym okresie załadunku nie zostanie podstawiony żaden statek gotowy do załadunku, sprzedającemu przysługują prawa z tytułu niewypełnienia zobowiązania, o których mowa w §19.

§71

Terminy wypełnienia dostawy do pojazdu wzdłuż burty statku

W przypadku transakcji z dostawą do pojazdu wzdłuż burty statku sprzedający musi wezwać kupującego do przygotowania ładowni statku z podaniem nazwy statku. Wezwanie musi znaleźć się w posiadaniu kupującego lub jego przedstawiciela co najmniej na dwa dni handlowe przed rozpoczęciem rozładunku statku morskiego. Kupujący musi odebrać towar w takim terminie, w jakim towar został dostarczony przez statek. Nieterminowe udostępnienie ładowni statku uprawnia sprzedającego do składowania towaru na rachunek i ryzyko kupującego, przy czym sprzedający nie musi wyznaczać terminu dodatkowego.

§72

Ważenie

Sprzedający ma obowiązek zadbać o prawidłowe ważenie towaru podczas załadunku oraz bezpłatnie dostarczyć atest uznanego fachowca przeprowadzającego ważenie, chyba że nastąpi wspólne wyznaczenie ciężaru.

§73

Ubezpieczenie

1. Kupujący musi ubezpieczyć towar w walucie ceny umownej według formuły pokrycia A (pokrycie przypadku rozbicia się statku) Ogólnych Niemieckich Warunków Ubezpieczeń Morskich 1973 (ADS-Güterversicherung 1973) lub równorzędnych warunków łącznie z ryzykiem wojny, min lub torped zgodnie z niemieckimi klauzulami na wypadek wojny opracowanymi przez Niemiecki Związek Przedsiębiorstw Ubezpieczeń Transportowych (Deutscher Transport-Versicherungs-Verband) lub zgodnie z równorzędnymi warunkami uznanych renomowanych towarzystw ubezpieczeniowych w wysokości 3% powyżej ceny umownej.
2. Kupujący ma obowiązek przed rozpoczęciem załadunku przekazać sprzedającemu na jego żądanie polisę ubezpieczeniową lub certyfikat ubezpieczeniowy lub odpowiednie przyrzeczenie pokrycia szkody ze strony ubezpieczyciela. Jeżeli kupujący nie spełni terminowo tego wezwania, sprzedający ma prawo zawrzeć odpowiednią umowę ubezpieczeniową na rachunek kupującego.

§74

Pobieranie próbek

1. Podczas załadunku sprzedający i kupujący lub ich przedstawiciele wspólnie pobierają próbki i zapatrują je w pieczęć lub plombę. Pobranie i zabezpieczenie próbek obie strony przeprowadzają na własny rachunek. Jeżeli jedna ze stron odmówi wspólnego pobrania i zabezpieczenia próbek lub jeśli nie jest obecna lub reprezentowana przez swojego przedstawiciela, druga

strona może jednostronnie pobrać próbki i zapieczętować lub zaplombować je. Pobranie próbek nie jest konieczne, jeżeli kupujący wyraźnie z tego zrezygnuje.

2. Próbki są pobierane w miejscu załadunku zgodnie z postanowieniami w sprawie pobierania próbek zawartymi w załącznikach II i III.
3. Jeżeli istnieją różnice zdań odnośnie tego, czy kupujący może odmówić przyjęcia towaru przeznaczonego do załadunku, próbki należy pobrać osobno i zapieczętować lub zaplombować. Na życzenie kupującego lub jego przedstawiciela należy wspólnie zapieczętować dodatkowe próbki w hermetycznych pojemnikach szklanych, plastikowych lub blaszanych. Próbki należy przesłać niezwłocznie do uzgodnionej instytucji badawczej lub do uzgodnionego sądu polubownego lub – jeżeli nie uzgodniono określonego sądu polubownego – do najbliższej położonego sądu polubownego.

§75

Odmowa przejęcia

1. Jeżeli istnieją różnice zdań odnośnie tego, czy kupujący może odmówić przyjęcia towaru przeznaczonego do załadunku, to ma on prawo najpóźniej w następnym dniu handlowym po pobraniu próbek zgodnie z §74 ust. 3 zażądać sporządzenia ekspertyzy przez rzeczoznawcę.
2. Rzeczoznawca jest wyznaczany przez przewodniczącego lub przez zastępcę przewodniczącego uzgodnionego sądu polubownego lub – jeżeli nie uzgodniono określonego sądu polubownego – przez przewodniczącego lub przez zastępcę przewodniczącego najbliższej położonego sądu polubownego. Decyzja rzeczoznawcy jest ostateczna. Regulacje dotyczące kosztów określone w regulaminie danego sądu polubownego mają odpowiednie zastosowanie.
3. Odmowa odbioru towaru jest uzasadniona, jeżeli słusznie nie można oczekiwać przyjęcia towaru przez kupującego, przy czym mniejszy ciężar właściwy i odchylenia wykazane w analizie są pomijane.

§76

Roszczenia w przypadku spadku jakości/kondycji towaru

1. Jeżeli towar jest niezgodny z umową, kupujący może zażądać od sprzedającego zapłaty wynagrodzenia za niższą wartość.
2. Jeżeli niższa wartość z tytułu odchyień stwierdzonych na podstawie analizy przekracza 5% ceny umownej, kupujący ma prawo zażądać odebrania towaru za zwrotem ceny kupna oraz zwrotu kosztów i odsetek związanych z towarem. Warunkiem przyznania prawa do zwrotu towaru jest to, że towar znajduje się jeszcze na statku lub jest osobno składowany w porcie wyładunku i można udowodnić jego tożsamość. W takim przypadku kupującemu przysługują roszczenia odszkodowawcze, tzn. roszczenie o zwrot różnicy ceny między ceną kontraktową a ceną dnia w ostatnim dniu załadunku statku w porcie załadunku danej partii.

Załącznik I

Wytyczne w sprawie realizowania transakcji zastępczych i ustalania cen

A. Transakcje zastępcze (sprzedaż w przypadku zwłoki w odbiorze świadczenia, kupno zastępcze)

1. Celem transakcji zastępczej w formie sprzedaży w przypadku zwłoki w odbiorze świadczenia jest osiągnięcie na rynku jak najwyższej ceny za sprzedawany towar, a celem transakcji zastępczej w formie kupna zastępczego jest nabycie towaru na rynku po jak najniższej cenie. Dlatego w ramach transakcji zastępczej należy składać zapytania w jak największej liczbie odnośnych firm.
2. Makler, któremu powierzono realizację transakcji zastępczej, musi otrzymać od swojego zleceniodawcy pisemne zlecenie (§46), a w przypadku zlecenia udzielonego ustnie lub telefonicznie – pisemne potwierdzenie zlecenia. Należy przy tym podać wszystkie najważniejsze warunki niewypelnionej umowy, z wyjątkiem ceny. Maklerowi, który pośredniczył w zawarciu niewypelnionej umowy, nie wolno zlecać przeprowadzenia transakcji zastępczej.
3. Określenie dnia realizacji transakcji zgodnie z §19 ust. 3 należy do obowiązków zleceniodawcy, który również ponosi odpowiedzialność za wyznaczenie tego dnia. Makler, który otrzymał zlecenie, składając zapytania powinien informować, do jakiego momentu należy składać propozycje lub oferty i jak długo po upływie tego terminu muszą one być wiążące.
4. Jeżeli są ku temu szczególnie powody, zleceniodawca może wyłączyć z transakcji zastępczej stronę pozostającą w zwłoce. O dopuszczalności takiego wykluczenia w przypadku spornym decyduje sąd polubowny. Zleceniodawca musi wydać maklerowi odpowiednie polecenie w formie pisemnej (§46). Makler powinien samodzielnie wykluczać strony pozostającej w zwłoce.
5. Wstąpienie do umowy jest niedopuszczalne, jeżeli zleceniodawca samodzielnie składa propozycję lub ofertę, a towar oferowany jako będący na stanie nie jest dostępny lub towaru, który ma późniejsze terminy dostawy, nie można dostarczyć w wyznaczonym momencie.
6. Makler musi sporządzić protokół ze zrealizowanej transakcji zastępczej, w którym powinny być zawarte warunki kontraktowe, firmy, w których składane były zapytania, oraz wyniki składania zapytań. Po zrealizowaniu transakcji zastępczej protokół należy podpisać i przechować w celu udostępnienia go sądowi polubownemu do skontrolowania transakcji zastępczej.
7. Prowizja musi być zawarta w cenie. O wysokości prowizji należy informować podczas składania zapytań; prowizję płaci sprzedający. W przypadku, gdy transakcja zastępcza nie może być zrealizowana, ponieważ nie złożono żadnych propozycji lub ofert, prowizja jest należna w pełnej wysokości. Jeżeli zlecenie zostanie wycofane przed zakończeniem składania zapytań, maklerowi, któremu zlecono realizację transakcji, należy – w celu pokrycia poniesionych

przez niego kosztów – zapłacić połowę prowizji, jaka byłaby wymagalna w przypadku realizacji transakcji zastępczej.

B. Ustalanie cen

1. Makler, któremu zleca się ustalenie ceny, jest rzeczoznawcą. Sporządzone przez niego ustalenie ceny jest na gruncie prawa tak zwaną „opinią sędziego polubownego”. Musi ona być wydawana według najlepszej wiedzy i, jeżeli własne dokumenty są niewystarczające, w oparciu o szczegółową analizę rynku oraz z uwzględnieniem notowań dokonywanych w siedzibie danej giełdy. Jeżeli z zebranych informacji wynikają rozbieżne ceny, makler, któremu zlecono ustalenie ceny, musi jako rzeczoznawca samodzielnie zdecydować, która cena jest miarodajna. Ma on prawo pominąć ceny nierealne i skrajne, jeżeli odnoszą się one do stosunkowo zbyt wysokich lub zbyt niskich wartości, i dlatego są niereprezentatywne.
2. Makler, któremu zlecono ustalenie ceny, powinien ustalić cenę także w przypadku, gdy rzeczony towar nie był oferowany w ostatnim dniu terminu składania ofert. W takim przypadku musi on wykorzystać ceny obowiązujące przed i po ostatnim dniu składania ofert oraz ceny towarów, które są porównywalne pod względem ich przeznaczenia i zwyczajów handlowych, i wycenić rzeczony towar na ostatni dzień składania ofert.
3. Jeżeli do ustalenia ceny konieczne jest wcześniejsze zgromadzenie danych na temat właściwości lub cech towaru, makler, któremu zlecono ustalenie ceny, może uzyskać niezbędne informacje od właściwych urzędów, instytucji lub organizacji. Jeżeli otrzymane informacje wykorzystuje on do ustalenia ceny, to musi odnotować ten fakt w swoim atęcie.
4. Makler, któremu zlecono ustalenie ceny, musi osobiście, imiennie podpisać atest z podaniem swojej firmy. W swoich własnych dokumentach musi on odnotować w jaki sposób doszedł do ustalonej przez siebie ceny, aby móc dostarczyć w atęcie polubownemu informacji niezbędnych do skontrolowania ustalonej ceny.
5. Powyższe zasady stosuje się odpowiednio w odniesieniu do ustalania cen przez sąd polubowny zgodnie z §19 ust. 4 b).

C. Prowizja za transakcje zastępcze i opłaty za ustalanie cen

Zarządy giełd zbożowych i produktowych (giełd towarowych lub stowarzyszeń giełdowych) określają prowizje należne w przypadku transakcji zastępczych oraz opłaty za ustalanie cen.

Załącznik II

Postanowienia w sprawie pobierania próbek zbóż i pasz

- I. W przypadku sypkiego towaru luzem próbki należy pobierać równomiernie, na bieżąco podczas załadunku lub rozładunku. Miejsce, w którym pobierane są próbki, powinno nadawać się do pobierania próbek i znajdować się jak najbliżej ładowni. Materiał próbny należy pobrać osobno z każdej partii, zmieszać go, zredukować za pomocą rozdzielacza próbek lub innego porównywalnego systemu i umieścić w woreczkach lub pojemnikach, które należy następnie dokładnie opisać.
- II. W przypadku towaru w workach materiał próbny należy równomiernie pobrać za pomocą zgłębnika podczas załadunku lub rozładunku. Z tak uzyskanego materiału należy sporządzić próbki w sposób opisany w punkcie I.
- III. W przypadku towaru składowanego luzem lub w workach, próbki należy pobierać równomiernie z różnych miejsc i warstw za pomocą odpowiedniego urządzenia do pobierania próbek. Próbkę sporządza się w sposób opisany w punkcie I.
- IV. W przypadku załadunku/dostawy w wagonie lub pojeździe drogowym próbki należy pobierać za pomocą zgłębnika lub automatycznego urządzenia do pobierania próbek, które spełnia wymogi norm ISO/ICC lub podobnych norm; jeżeli nie jest to możliwe, obowiązuje punkt I. Wagon motorowy i wagon doczepny traktuje się jak jedną całość. Materiał próbny należy pobierać równomiernie z każdego zaczętych 5 t. Z tak uzyskanego materiału próbnego należy sporządzić próbki w sposób opisany w punkcie I.
- V. Jeżeli ładunek statku waży do 1 000 t, należy pobrać osobno materiał próbny z każdego 250 t, jeżeli ładunek statku waży powyżej 1 000 t do 5 000 t, należy pobrać osobno materiał próbny z każdego 500 t, a jeżeli ładunek statku waży powyżej 5 000 t, należy pobrać osobno materiał próbny z każdego 1 000 t, zmieszać go i zredukować za pomocą rozdzielacza próbek lub innego porównywalnego systemu. Tak uzyskany materiał próbny umieszcza się w woreczkach lub pojemnikach szczegółowo opisanych w punkcie VI, dla każdego 250 t lub 500 t lub 1 000 t i dla reszty, jeżeli przekracza ona 10%. W przypadku wynagrodzenia za niższą wartość podstawę rozliczenia stanowi średnia ważona.
- VI. Na potrzeby postępowania przed sądem polubownym i wykonywania analiz należy napełnić i opisać dwa pojemniki szklane, blaszane lub plastikowe i dwa woreczki. Jeżeli zgłoszone jest żądanie ustalenia ciężaru właściwego, należy pobrać dodatkową próbkę w woreczku.
- VII. Woreczki do materiału próbnego muszą być wykonane z tworzywa lub materiału gęstego, przepuszczającego powietrze, i nie mogą być wcześniej używane. Pojemniki na próbki należy napełniać materiałem próbnym w ilości co najmniej 1 000 g i w całości zapieczętować lub zaplombować.
- VIII. Na potrzeby identyfikacji można pobrać dodatkowe próbki. Próbki te mogą być wykorzystane do stwierdzenia obecności niepożądanych/zabronionych sub-

stancji i zanieczyszczeń oraz wynikających stąd roszczeń w rozumieniu §32 warunków znormalizowanych. W przypadku załadunku/dostawy w wagonie lub pojeździe samochodowym próbki należy pobierać zgodnie z punktami od I do IV niniejszego załącznika II. Jako wzór do przechowania należy zachować co najmniej jedną próbkę w ilości ok. 500 g w pojemniku nieprzepuszczającym wilgoci i dającym się hermetycznie zamknąć (np. woreczek Deba-Safe), który umożliwi identyfikację próbki i zapewni jej niezmienny skład.

- IX. W przypadku substancji płynnych i półpłynnych próbki należy pobierać za pomocą pobieraków do cieczy lub innych urządzeń nadających się do tego celu, w równomierny sposób, z uwzględnieniem szczególnych cech gatunku towaru i stosowanych pojemników transportowych lub magazynowych, przy czym należy stosować zbiorniki szklane lub plastikowe o pojemności ok. 0,5 litra.
- X. Jeżeli dotrze towar uszkodzony lub o złej jakości, należy go podczas rozładunku starannie oddzielić i sklasyfikować. Niezależnie od ilości towaru i ilości odbiorców, bezpośrednio po zakończeniu rozładunku należy pobrać po cztery próbki z każdego stopnia uszkodzenia i zabezpieczyć lub zaplombować je w woreczkach. Woreczki z próbkami należy zaopatrzyć w odpowiednią informację o ilości i klasie towaru. Na życzenie jednej ze stron należy wspólnie pobrać dodatkowe próbki i zabezpieczyć je lub zaplombować w hermetycznych pojemnikach.
- XI. Jeżeli wystawiany jest atest dla pobranej próbki, musi on zawierać następujące dane:
- a) numer próbki,
 - b) miejsce i dzień pobrania próbki,
 - c) nazwę dostawcy i odbiorcy,
 - d) określenie, nazwę i/lub numer środka transportu lub miejsca składowania,
 - e) ilość, jaką reprezentuje próbka, i łączną ilość partii, opakowanie i nazwę towaru,
 - f) wagę i wygląd pieczęci i plomb,
 - g) łączną ilość pobranych próbek,
 - h) oświadczenie, że osoby pobierające próbki wykonały to osobiście i były obecne do momentu opieczętowania,
 - i) podpis osób pobierających próbki.

Jeżeli nie wystawia się atestu z pobrania próbki, na załączniku do próbki wystarczy umieścić informacje wymienione w punktach od a) do e).

Brakujące lub błędne dane można uzupełnić lub skorygować w późniejszym terminie, o ile nie ma wątpliwości odnośnie tożsamości próbek i dostarczonego towaru.

- XII. Osoba lub osoby, które pobierają próbki, muszą przechować próbki co najmniej przez 6 miesięcy, jeżeli jedna ze stron umowy nie udzieliła innego polecenia.

Załącznik III

Pobieranie próbek i wykonywanie analiz materiału siewnego roślin oleistych

I. Pobieranie próbek

1. W przypadku sypkiego towaru luzem próbki należy pobierać na bieżąco podczas załadunku lub rozładunku, za pomocą zgłębnika lub szufli lub uznanego automatycznego urządzenia do pobierania próbek. Materiał próbny należy pobierać w sposób równomierny. W przypadku korzystania z uznanego automatycznego urządzenia do pobierania próbek urządzenie to należy stosować w taki sposób, żeby uzyskać co najmniej taką samą ilość materiału, jak w przypadku ręcznego pobierania próbek.
2. Strony lub ich przedstawiciele wspólnie pobierają próbki w miejscu wypełnienia zobowiązania i zaopatrują próbki w pieczęć lub plombę. Jeżeli jedna ze stron odmówi wspólnego pobrania próbek lub nie jest reprezentowana podczas pobierania próbek, druga strona ma prawo zlecić pobranie próbek przez wykwalifikowanego pracownika zajmującego się pobieraniem próbek lub ważeniem.

II. Załadunek na pojazd wodny

W przypadku pojazdów wodnych materiał próbny należy pobrać osobno z każdego 500 ton oraz z reszty towaru, jeżeli ta reszta przekracza 50 ton, i zmieszać go. Tak pozyskany materiał próbny należy umieścić w pojemnikach szczegółowo opisanych w punkcie V. Należy napełnić po cztery pojemniki i opisać je.

III. Załadunek na wagon lub pojazd drogowy

W przypadku załadunku na wagon lub pojazd drogowy materiał próbny należy pobrać co najmniej w trzech różnych miejscach jednostki transportowej, w celu uzyskania reprezentatywnej średniej. Wagon motorowy i wagon doczepny traktuje się jak jedną całość. Tak pozyskany materiał próbny należy umieścić w pojemnikach szczegółowo opisanych w punkcie V. Probki należy pobrać i zapieczętować w sposób opisany w punkcie II.

IV. Towar w magazynie

W przypadku towaru składowanego luzem próbki pobiera się z każdego 500 ton w co najmniej 10 różnych miejscach lub warstwach partii towaru. Tak pozyskany materiał próbny należy zebrać, zmieszać i umieścić w pojemnikach szczegółowo opisanych w punkcie V. Należy napełnić po cztery pojemniki i opisać je.

V. Pojemniki do pobierania próbek

1. W pojedynczych pojemnikach należy umieszczać co najmniej 500g materiału próbnego.

2. Stosować należy hermetyczne, czyste buteleczki szklane/plastikowe lub hermetycznie zamknięte woreczki plastikowe. Zamknięcia takich pojemników należy kompletnie zapieczętować lub zaplombować. Pojemniki z blachy nie są dopuszczalne.

VI. Uszkodzenie/kondycja towaru

Jeżeli dotrze towar uszkodzony lub o złej jakości, należy go podczas rozładunku starannie oddzielić i sklasyfikować. Niezależnie od ilości towaru i ilości odbiorców, bezpośrednio po zakończeniu rozładunku należy pobrać po cztery próbki z każdego stopnia uszkodzenia i zapieczętować je. Probki należy wspólnie zapieczętować w hermetycznych pojemnikach szklanych lub plastikowych z podaniem odpowiedniej ilości i klasy towaru.

VII. Analizy

1. W przypadku przyjęcia lub odbioru towaru kupujący lub jego przedstawiciel musi wysłać próbki do uzgodnionej instytucji badawczej w terminie siedmiu dni handlowych po zakończeniu pobierania próbek. Nie jest konieczne zawiadomienie sprzedającego o wysyłce próbek. Kupujący musi wysłać atest do sprzedającego w terminie siedmiu dni handlowych od daty jego otrzymania.
2. Każda strona ma prawo zażądać przeprowadzenia dodatkowej analizy. Stronę przeciwną należy pisemnie zawiadomić o tym w terminie siedmiu dni handlowych od daty otrzymania atestu z pierwszej analizy.
3. Każda strona ma prawo w każdej chwili zażądać przeprowadzenia trzeciej analizy. Stronę przeciwną należy pisemnie zawiadomić o tym w terminie siedmiu dni handlowych od daty otrzymania atestu z drugiej analizy. Wyniki trzeciej analizy są wykorzystywane tylko wtedy, jeżeli wyniki pierwszej i drugiej analizy dla tego parametru zawartości różnią się od siebie o ponad 0,2 punkty procentowe.
4. Wnioskodawca pośredni lub kupiec pośredni musi przesłać dalej atesty z informacją, że zażądano kolejnej analizy, w terminie trzech dni handlowych od daty ich otrzymania.
5. Analizy należy przeprowadzać z wykorzystaniem metod ISO.

VIII. Rozliczanie analizy

Podstawę rozliczenia danego parametru zawartości stanowi wartość średnia z obu najbardziej zbliżonych analiz lub – w przypadku takiego samego odstępstwa – średnia analiza. W przypadku naliczania wynagrodzenia należy przyjąć średnią ważoną danej partii.

IX. Koszty wysyłania wzorów i koszty analizy

1. Koszty wysyłki wzorów i koszty analizy w przypadku pierwszej analizy ponosi sprzedający.
2. Koszty wysyłki wzorów i koszty analizy w przypadku drugiej analizy ponosi wnioskodawca.

3. Koszty wysyłki wzorów i koszty analizy w przypadku trzeciej analizy ponoszą obie strony po połowie. Jeżeli wyniki trzeciej analizy danego parametru zawartości nie zostaną wykorzystane, koszty za dany parametr zawartości i wysyłkę wzorów ponosi wnioskodawca.

X. Załącznik do próbki i atest analizy

1. Załącznik do próbki musi zawierać następujące dane:
 - a) numer próbki,
 - b) miejsce i dzień pobrania próbki,
 - c) nazwę dostawcy i odbiorcy,
 - d) określenie, nazwę i/lub numer środka transportu lub miejsca składowania,
 - e) ilość, jaką reprezentuje próbka, i łączną ilość partii, opakowanie i nazwę towaru.
2. Atest analizy musi dodatkowo zawierać następujące dane:
 - f) rodzaj i wygląd pieczęci i/lub plomb,
 - g) rodzaj i wygląd pojemnika z próbka,
 - h) ciężar próbki.
3. Brakujące lub błędne dane można uzupełnić lub skorygować w późniejszym terminie, o ile nie ma wątpliwości odnośnie tożsamości próbek i dostarczonego towaru.

XI. Przechowywanie próbek

Osoba lub osoby, które pobierają próbki, muszą przechować próbki co najmniej przez 6 miesięcy, o ile strony umowy nie udzielą innego polecenia.